

Mesečník za odjemalce Vyšrove
tovarne hranil v Pragi VIII.

Letník XI.

Predplačati se ne more.

1. januarja 1914.

Srečno in veselo

LETO 1914

želi

Frančišek Vydra.

Julep — sadni sok.

Ni ravno lahko priporočati Julep kot namizno pijačo s pomočjo časnikov. Živa beseda bolj gane, najbolje pa bi bilo, da si vsak naročnik ogleda pri nas njegovo izdelovanje, potem bi se očitno prepričal, da je Julep naravni sadni sok kakor vsako pristno naravno vino. Povdarjam: pristno, naravno vino, ker je veliko tudi ponarejenega vina, ki vsebuje dokaj ljube vode in drugih primesi, in postava tudi dovoljuje, da se v vino lahko primeša špirit iz krompirja, da vsebuje vse to, kar zahtevamo od vinca, namreč: opojnost. Kdor pije vino, pričakuje, da ga taisto razveseli, spravi v židano voljo in okrepi njegovo voljo in možgane. Julep pa tembolj razveseli naše razpoloženje, seveda v drugi obliki, in okrepi našo zavest in prepričanje, da je abstinencija duševna moč in krepost zoper skušnjave hudega duha. Julep ohranja krepke živce in ljubo zdravje, najboljše premoženje človeka.

Kakšna pa je razlika med vinom in Julepom? Recimo med vinskim Julepom? Tako vino kakor vinski Julep je enaki sok iz grozdja, samo da vino je izkvašeno, da sladkor izpremeni v alkohol, Julep pa je nepokipnjen, neizkvašen sok, tako da vsebuje še vedno in popolnoma sadni sladkor, ki ima v zdravilstvu in v redilnosti večjo veljavo in vrednost kakor vino, ki je pri kvašenju izgubilo te lastnosti. Ako enemu vino ugaja bolj kakor vinski Julep, potem je to vprašanje, na katero si mora odgovoriti vsakdo sam iz svojega stališča. To ni izdelovateljeva naloga in dolžnost, da svoje blago hvali, pač pa ga mora braniti in se zanj potegniti, ako je resnica na njegovi strani. Vinski Julep je izvrstna pijača, a če vam vince bolj diši, prav nič ne ugovarjamo.

Jabolčni Julep, ki se najbolj razpečava, je tudi čista tekočina iz iztisnjenih ali prešanih jabolk. Ta sok je neizkvašen, samo pasteriziran je, da ni moten ter se delj časa ohrani. Prešamo sok tudi iz robidnic, ki so znane v domačem zdravilstvu, končno pa imamo tudi izvrstno pijačo: višnjevi Julep, ki je prijetno kiselkast.

Nihče ne more dvomiti, da je Julep zdrav in krepilen, saj tudi sadje, iz katerega je Julep napravljen, je zdravo in okusno. Ako izprešamo sadje, ne ostane iz njega drugo kakor suhe tropine.

Jabolčni in višnjevi Julep lahko mešamo z vodo, s slatino pa nam nudi naravnost neprekosljivo pijačo. Vinski Julep je sladkega okusa in se rabi kot dezertna pijača. Najbolj je primeren zraven naših oblatov. Ako vas obišče ljubi znanec ali prijatelj, potem mu najbolj postrežete, če mu ponudite naš Julep.

Končno je Julep tudi cenena pijača, ako pomislimo, da ga ni treba toli piti kakor opojne pijače, zraven pa se lahko še porabi voda ali slatina. S tem se Julep nikdar ne pokvari, temveč pridobi še na svojem okusu, posebno jabolčni in višnjevi Julep.

Torej Julep je pijača abstinentov, bodisi abstinentov iz prepričanja, bodisi vsled bolezni, ki prepoveduje piti pivo ali sploh špirit. Ako ste uverjeni, da špirit škoduje, potem skrbite tem bolj, da se ga ne privadijo vsaj otroci. Najboljša obramba in pomoč za to je ravno Julep.

LETNIK XI.

LETO 1914.

DOMAČI PRIJATELJ

TEKST UREDILA
ZOFKA KVEDER.

ZALOŽNIK F. VYDRA, PRAGA VIII. — TISKA B. HOLINKA PRAGA VIII.

+ 39650 III M h

III M h
39650

P 3426/1949

VSEBINA.

PESMI.

BORKO BOŽIDAR: Življenje	86
Vaški tip	161
BRANKO: Kje si?	232
LOČNIŠKAR FR.: Pesmi o Amerikancih	177
Delavec	225
MEŠKO KSAVER: Tožba in odgovor	1
Posvetitev	33
Balada o smrti	90
Getzemani	97
Narodna	105
Vizija	137
Prepozno	188
Drama v lovčevi koči	261
MLADJENOVIČ MIJO: Tvoji nagelni	129
NEUBAUER FRANJO: Spomini zvoné	218
Mamica je daleč	257
Zemlja sniva	266
P. ANTON: V širni svet	51
Dve pesmi	266
PRES LAD.: Romanca	193
PUC ANTON: Balada	13
Poletna romanca	207
REGINOV JANEZ: Kako je to?	38
ŠIMON IGNACIJ: Spominčica	65
Pesem	72

ZABAVNO BERILO.

BARLE JOŽEF: Menci	10
BOHINJEC JOŽA: Vas v samoti	157
BORKO BOŽIDAR: V mraku	36
Zemlja	87
Starost	248
BOŘIVOJ: Grbec	225
ČEČEVA IVA: V burji	155
ČEPIN ANKA: Naša punčka	149
ČESNIK IVO Dr.: Dva soseda	97
Za zemljo	233
ČRNOGOJ ANA: Spomin	61
Trma	209
D. FERDO: Grešne duše	84
DOLINAR ELVIRA: Anica	1
Stari Bregar	211
Dva fanta	228
DOLINAR MILAN: Pravica	18
Iz Trsta v Buenos-Ayres	51
GALE MICI: Matevž	207
GORKI MAKSIM: Povest o ljudeh	57
HRASTE FRANCE: V viharni noči	93
Iz rudarskega stanovanja	95
KÁLAL: Sodni dan	60

KARLINC PAVEL: Bajtar Janez	246
KASTELČEVA MINKA: Ženska telovadba	30
KOMANOVA MANICA: Jaslice	13
V znožju Šmarne gore	104
KOSEC PAVLINA: Revež	27
KOSTANJEVEC JOSIP: Pod Nanosom	125
KOŠUTNIK SILVESTER: Odlomek iz kolesarjevega zapisnika	131
KUHAR LOVRO: Iz našega življenja	39
Konec	121
KVEDER ZOFKA: Stara gospa in njeni spomini	65
Sprehod	115
Žena pijanca	141
Njen otrok	171
LAH IVAN Dr.: Računi	72
LAMUTOVA MARA: Iz doline	193
LEBAN JANKO: Dve škodljivi navadi	257
LENIČ LJUDEVIT: Panj	153
LERIKIN STANKO: Brez naslova	181
LEŠČAK MICI: Amerikanska kokoš	74
Obsojena	243
LOČNIŠKAR FR.: Povest	138
LOVŠE P.: Desetletnica	250
MATIČIČ IVAN: Nočni čuvaj	204
MEŠKO KSAVER: Bolnika	76
MORAVEC ANTE: Ob koncu našega življenja	161
NEUBAUER FRANJO: Pomladni izprehod po Sremu	254
P. ANTON: Dogodek	91
POTOČAN RIHARD: Moj prijatelj	29
RADOLNIČ: Nočne sence	110
Iz dnevnika	188
RAKOVČAN TONE: Licitacija	16
Zadnje pismo	159
Zaman kličejo	267
ROVAN PAVLA: Cene	82
SADAR VINKO: Uslišan	202
SELJAN TONE: Na državnih mejah	190
SEMENOV SVOBODIN: Stari Srobot	168
Vračajo se	198
SENCA JOŠKO: Hlapec Šimen	22
STUKELJ IVAN: Mamonova žrtev	33
Staro pismo	151
SUHADOLNIK ANDREJ: Razprodaja	48
SVAK FR.: Prijatelja	106
Izgubljeni raj	184
ŠIŠKAR: Moja tuga	25
TRATAN IVAN: Kismet	178
Mati	262
VIZJAK ALBERT: Nekaj o denarju	199
Z. MILAN: Usmiljenje	63
ZUPANČIČ MILAN: Profesor in dijak	220

Nekoliko priznanj o Vydrovi otroški moki.

Berlisg Franciška, Velenje na Štajerskem, 8./XI. 13: Pošiljam Vam fotografijo našega malega Rajmunda. Vašo otroško moko uživa že od 3. mesca in mu jako tekne. Fotografiran je v 12. mescu in je že tudi shodil. Prosim, da ga uvrstite med male Vydrovčane.

Brachfeld Liška, soproga višjega gozdarja, Homonna na Ogrskem, 1./XII. 13: Prosim, da mi poštno obratno pošljete 2 kg. otroške moke, ki naši Evici v resnici močno ugaja.

Buchnar F., krojač, Ostroměř, 18./XI. 13: Pošiljam Vam sliko naše majhne Hanice, ki je od 3. mesca krmljena z Vašo otroško moko. Dete je jako čilo in dozdej še ni bilo bolno. Fotografirana je v 8. mescu. Moko vsakemu priporočim.

Celba Avguštin, učitelj, Zg. Radechov, p.

Cervený Kostelec, 3./XI. 13: Blagovolite mi poslati 5 kg žitne kave, brez katere nečemo biti, — kavo pošljite mami. Za hčerko pošljite 3 kg otroške moke, ki ji zelo diši, ateku pa pošljite juhine pridelke, njemu namreč brez njih juha ne tekne.

Dostál Adolf, tov. vrtnar, Mýto pri Zbirovu, 26./XI. 13: Našemu Pepčku gre Vaša moka neizmerno v slast, zato mu taiste takoj pošljite 2 kg.

Franče Fr., brusilec stekla, Košťany pri Toplicah, 25./XI. 13: Prosim, pošljite mi izdelke, ki so navedeni na drugi strani. Vaša kava je res imenitna! Otroška moka nam tudi nestaja. Vsakemu jo priporočamo, ker je v resnici vredna svojega denarja.

Henlein Ognjeslav, poštar, Dubica v Bosni, 31./X. 13: V prilogi Vam pošiljam podobico našega Evžena kot dokaz, kako je

Hanica Buchnarova.

izvrstna Vaša otroška moka. Mati otroka sploh ni dojila, od početka smo ga umetno krmili. Najpoprej smo rabili druge moke, a te niso prav nič pomagale, otrok je vedno bolehal. Šele potem, ko je začel uživati Vaš izdelek, je popolnoma ozdravel.

Hora Anton, absolvent rudarske šole, Volšany, p. Brandýsek, 18./XI. 13: Usojamo si Vam poslati fotografijo naše Boženke, katero od 4. tedna prikrumujemo z Vašo izborno otroško moko, ki ji močno prija. To izpričuje tudi slika, ki je napravljena v 5. mescu. Otrok zdaj tehta 7½ kg. Moko vsakemu priporočim. Prosim, da otroka sprejmete v album malih Vydrovčanov.

Kopecký Jožef, Nové Hradý u Vys. Mýta, 27./X. 13: Prosim, pošljite brčkobrži! Naši Miciki hudo diši močnik, v katerega je primešana Vaša otroška moka. Brez Vaše moke ji ne ugaja.

Kosfák Jožef, Schlag, 14./XI. 13: DoVOLJUJEM SI VAM POSLATI FOTOGRAFIJO NAŠE

Rajmund Berlisg.

Evžen Henlein.

Boženka Hora.

Marice. Fotografirana je v 9. mescu. Od 6. tedna jo prikrmujemo z Vašo otroško moko. Zdaj že je vse kakor mi. Mislil sem, da bo zdaj šlo brez otroške moke, ali zmotil sem se. Zato mi pošljite 3 kg poštno obratno, ker naša Marica hudo boleha za zaprtjem, Vaša otroška moka pa je zoper to najboljše. Prosim lepo, da jo sprejmete v vrsto malih Vydrovčanov. Vaš izdelek vsakemu toplo priporočim.

Marica Košťák.

Koza Bogomil, tesarski mojstr, Rěvnice, 18./XI. 13: Pošiljamo Vam fotografijo naše Miluške. Od 4. tedna je bila hranjena samo z Vašo otroško moko, ki ji je vedno teknila.

Stanislav Kožusznik.

Fotografirana je v 8. mescu in tehta 11 kg. Ko je bila pol leta stara, je imela že 4 zobke in dozdaš še ni bolehal, kar je gotovo povzročila Vaša izvrstna otroška moka. Zdaj ji tekne tudi Vaša dobra žitna kava.

Miluška Koza.

Kožusznik Robert, nadučitelj, Střední Suchá v Šleziji, 31. X. 13: S tem Vam pošiljamo sliko našega malega Stanislaja, ki uživa že od 3. mesca Vašo izvanredno dobro otroško moko.

Konzervne juhe. 25 kock za K 1·50. Gobova, grahova, lečna, rezančna in riževa. S pomočjo teh konzerv napraviš lahko v malo minutah izvrstno in okusno juho — posebno za južno ali večerjo. Da so naše konzerve jako priljubljene, izpričuje dejstvo, ker jih razpečavamo veliko množino.

V 7. mescu je tehtal 10 kg in v 14. mescu je shodil. Fotografiran je v 17. mescu.

Lusk Václav, najemnik pristave, Dolnji Baldov, p. Meclovy, 5./XI. 13: Prosim, naj je tudi naš Pepček uvrščen med male Vydrovcane, saj ga je izredila Vaša otroška moka. Fotografiran je v 9. mescu, ko je tehtal 9 $\frac{1}{2}$ kg.

Milič Marica, soproga okr. sodnika, Gorica na Primorskem, 17./XI. 13: Pošiljam Vam fotografijo naše male Lidije. Fotografirana je v 6. mescu svoje starosti. Je zdrava, živahna in vedno vesela.

Musil Alojzija, učiteljeva žena, Sokolnice,

4./IX. 13: Blagovolite našega Boguška uvrstiti v Vaše album. Bogušek ima 11 mescev, tehta 11 kg, rad si igra in že prelistava knjige. Kliče: mama, tata, baba, na, ne, lej! Kmalu bo tudi shodil. Bolan še ni bil. Prikrmljevan je bil samo z Vašo otroško moko.

Netrval Bogomil, krojač, Dunaj II., Obere Donaust., 13./XI. 13: Pošiljam Vam sliko naše Liduške. Od 5. mesca jo krmimo z Vašo otroško moko, ki ji imenitno tekne. Fotografirana je v 10. mescu in tehta 13 kg. Ima 8 zobkov, pri katerih ni bila bolna. Zdaj se že postavlja, je čila in vesela. Upam, da bo za Vas dobra reklama.

Pracná Marija, Přílepy pri Rakovníku, 16./XI. 13: Pošiljam Vam podobico svoje vnukinje, hčerke g. **Karola Pánka**, trgovca v Kmetňovsu, ki je bila vedno hranjena z Vašo

otroško moko in taista je njej zelo ugajala. Fotografirana je v 13. mescu svoje starosti.

Pazour Marija, Podol pri Beli pod Bezd., 14./XI. 13: Blagovolite mi poštno obratno poslati 2 kg otroške moke, ker naši hčerki močno diši.

Pěkníc Marija, uradnikova soproga, Černice, p. Velvary, 12./XI. 13: Prosim uljudno, da mi pošljete 1 kg Vaše dobre otroške moke. Pošla je nam, zato pošljite nam jo poštno obratno.

Pepček Lusk.

Boguš Musil.

Lidija Milič.

Liduška Netrval.

Hčerka g. Karola Pánka.

Pevalek Marija, soproga lastnika tiskarne, Ljubljana, 27./X. 13: Pošiljam Vam sliko naše male Stankice, katero blagovolite uvrstiti v vrsto Vaših malih odjemalcev. Kako ji diši Vaša moka, najbolj potrjuje

Stankica Pevalek.

poročim Vaš izvrstni izdelek.

Robek Jožef, črevljar, Hriškov pri Lounah, 12./XI. 13: Usojam si Vam poslati fotografijo našega Zdenka, ki je 7 mescev star in od 3. nedelje je bil življen z Vašo otroško moko, ki mu je šla izvrstno v slast. Zato mi pošljite zopet 3 kg Vaše imenitne otroške moke.

Franček Schunk.

ka, najbolj potrjuje slika. Punčka je zdaj 11 mescev stara, ima 2 zobka in je že shodila.

Reiter Karol, sofer, Dunaj XIX., Gatterburggasse., 16./XI. 13: Pošiljam Vam podobico našega Frančka, ki je od 10. nedelje hranjen z Vašo otroško moko in ki mu izvrstno ugaja. Fotografirana je v 16. mescu, ko je tehtal 15 kg. Je jako zdrav in čil in lahko pri-

Franček Reiter.

Schunk Marija, por. babica, Planina na Kranjskem,

28./XI. 13: Tukaj Vam pošiljam fotografijo svojega sinčka Frančka, katerega od 7. nedelje hranim z Vašo izborno otroško moko, zdaj pije rad tudi Vašo Vydrovko. Fotografiran je v 8. mescu. Zdaj je eno leto star.

Zdenek Robek.

Valdman Ivan, kurjač, Žichovice, 5./XI. 13: Prosim Vas uljudno, da mi kmalu pošljete 2 kg Vaše otroške moke, ker nam že nestaja. Fantku izvrstno prija in tekne.

Buhtin se rabi za pecivo, buhteljne, potice in pod., da zadobe prijeten duh in izvrstnen okus. Vsaka kuharica lahko ž njim ravna. Buhtin je varčna začimba, ki ostaja vedno sveža. Steklenica $\frac{1}{4}$ kg. K 1.—.

KSAYER MEŠKO:

TOŽBA IN ODGOVOR.

„Življenje vse čakal sem in hrepenel,
življenje vse upal sem in drhtel,
da pride vendar moj veliki dan —
a glej, zdaj življenje na jesen gre,
vsi cveti — vsi upi — brez sadu vene,
za srečo življenja sem ogoljufan!“

„Je-li življenje sreča samo,
prišel-li na svet samo si za to,
da bi užival in se veselil?
Ni-li srečnejši, kdor drugim deli,
ko sam pomanjkanje skrivno trpi —
in takšen ti siv življenju bil!“

Vsa radost tvoja — s teboj bi prešla,
vsa sreča — s teboj bi mrtva bila,
nikjer nič spomina, zahvale nikjer!
A kar si v srca drugih sejal,
in kar si drugim z ljubavjo dajal,
glej, to ti ohrani spomin stoter!“

□□□

ELVIRA DOLINAR:

ANICA.

Lizika, kje si? Hitro hodi, ko te kličem!“ Nestrpno je obrala gospodična Adela pismo v rokah, ter gledala proti vratom, se-li še ne pokaže zaželjena Lizika.

Preteklo je po Adelinem mnenju, ki pa sedaj v njenem razburjenem položaju nikakor ni bilo merodajno, grozno veliko časa, predno so se odprla vrata ter se je pojavila na pragu Lizika, briseč si roke ob predpasnik.

„Kaj pa je vendar no, da se tako mudi?“

Kakor vsi posli, ki so dolgo pri hiši, navadila se je tudi ona proti svoji gospodarici nek familijaren ton.

„Poslušaj, Lizika. Anica pride jutri domu. Tu imam pismo od prečastitljive. Tudi ona odobrava, da hočem imeti Anico vsaj za tri mesece doma, predno jo preoblečejo. Vidiš, Lizika, da sem imela vendar prav!“

„Oh, saj oni zmeraj prav činijo. Pa ne samo proti Anici, ampak proti vsem,“ odgovorila je Lizika in poznalo se je na toplem tonu njenih besed, da se ne misli samo laskati.

„Vidiš, Lizika, to je zato, ker nočem nikdar nikomur krivice delati. Mislila sem zdaj tudi: dekle je mlado, neizkušeno. Zdaj samo hrepeni po samostanski tihoti in nima druge misli, ko služiti Bogu. Ali, sem si mislila, ali je tudi prav, zapreti za tem mladim nedolžnim bitjem za vedno samostanska vrata, še predno je spoznalo svet? Naj pride in naj gleda. Ako bo čez tri mesce še iste volje, naj pa bo. Meni bo velika tolažba in veliko zadoščenje, ako se posveti svetemu življenju. Saj veš, da je bila to vedno moja srčna želja. Toda zna naj dekle, zna naj, kaj hoče storiti.“

Zavzdihnila je globoko gospodična Adela, zravnila zopet pisemce ter nadaljevala.

„Pa pojdi, Lizika, priredi ji malo sobico poleg moje spalnice. V moji bližini naj bo dete, da bom čuvala nad njenim nedolžnim spanjem.“

„Vse priredim, milostiva gospodična. Oni so pa res jako pravični. Pa ne vem, ne vem, če se Anica povrne spet v samostan; saj vejo, kako zapeljiv je svet. Boljše bi menda vse eno bilo, da je ni nikdar ven.“

„Molči, molči, Lizika. Angelj varuh bo čuval nad njo, da se ji ne bliža skušnjava. Pobožna je in dobra. Jaz pa moram storiti svojo dolžnost. Ako pa pride drugače, nego si želim, pa naj bo vse v božjih rokah.“

Obrnila se je hipoma spet k mizi ter z nervoznimi rokami premetovala papire in knjige, kakor da hoče zakriti svojo zadrego. Lizika pa je tiho odšla spet ven ter zmajala sivolaso glavo. Bila je tudi nekdanja mlada in vročekrvna ter ni mogla pojmiti, da bi se hotelo mlado bitje prostovoljno odreči svetu in njega mamljivemu času, posebno, ako ga čaka tu udobno in brezskrbno življenje.

Po Lizikinem odhodu je snela gospodična Adela naočnike, naslonila se je v svoj stol ter nepremično zrla tja čez okno v zelene vrhove starih bukev, ki so veličastno in ponosno zrle v njeno sobo, oh že toliko let. Gledale so že tu notri, ko je bila Adelica še malo, veselo punče, ki se je s svojo sestro Miro lovila po vrtu, skakala po tej isti sobi ter prepevala in razgrajala po ves dan.

Gledale so tudi tu notri nekega zimskega dne. Veter je tulil okoli voglov hiše ter pripogibal gole njih veje prav blizu do oken, da so brusile pri hujših sunkih celo po šipah. In videle so mlado dekelce pred klavirjem. Nežni prstki so ubirali tipke in zvonki glas je pel:

Oj z bogom, pa zdrav mi ostani,
Še enkrat podaj mi roko.

Poleg nje pa je stal fantič zal ter spremljal, na pol glasno brenče njeno petje. In potem je smuknilo dekelce ven ter se skrilo za bukvo in plakalo, plakalo. Njeno ihtenje je pogoltnil vihar.

Oni fantič gori pa je poljubljal njeno sestro in ni prav nič razumel, zakaj je ona pela ravno to pesmico.

In veliko družega so videle še stare bukve. Enkrat je bilo vse polno ljudi. V finih kočijah so se pripeljali. Žvenketali so kozarci in čulo se je veliko smeha in govorjenja. Samo Adela se ni smejala in ni govorila. Bila je bleda ko stena in njene velike, temne oči so se svetile v mrzlični luči. Toda nihče ni tega zapazil. Saj so morali napijati venomer mlademu paru. Samo bukve so videle vse.

Potem so prinesli nekoč malo, nežno stvarico iz hiše. Nesli so jo na krst. V hiši je pa bila velika žalost. Adela je stala ob postelji svoje umirajoče sestre ter ji je sveto obljubila, da bo skrbela za ono malo stvarico kakor mati.

Čez tri dni se je vila iz hiše mimo bukev dolga procesija črno oblečenih ljudi. Nesli so med seboj črno, trugo ni bilo več smeha in veselja v tej hiši. Globoko so priklanjale takrat bukve svoje veje ter so žalostno šumljale.

Žalost se je razprostrela čez vso hišo. Na vrtu je posedal po klopeh oni zali mladi mož, zdaj bledih, upalih lic in žarečih oči. Adela je stregla njemu in njegovemu detetu. Popravljala mu je blazine, da se je bolj mehko naslanjal, gladila mu je vele roke. In zibala je dete na rokah, pevajoč: „Spavaj mi, dete, mirno sladko“ — a nehote ji je prešla melodija v drugo in usta so pela: „Oj zbogom, pa zdrav mi ostani.“

In nekega dne mu je bilo jasno, zakaj ji sili ravno ta pesem vedno iz srca. Spoznal je tiho, nežno ljubezen, s kojo je obdajala njegovo dete in je blažila njegove bolesti. Tedaj jo je prijel za drobno, mehko roko ter šepetal: „Adela, ako ozdravim...“

Niju solze so se strnile v jedno veliko solzo.

Ko je pojemala solnčna luč in je padalo listje, z drevja se je vil spet črni spreved iz tihe hiše tam pod bukvami.

„O Bog, zakaj si mi ga vzel v drugič!“

Takrat je pač mislila pobegniti v samostan, da zakoplje svojo žalost za tihim zidovjem. Samo skrb za malo dekletce jo je prisilila, da je vstrajala na svojem mestu.

Toda njo vsaj je hotela obvarovati razočaranja tega ničevega sveta. Zato jo je dala, ko je dorastla šolo, v samostan k Uršulinkam, želeč, da bi si izbrala vsaj ona sveti poklic bogoslužnosti.

Zdaj pa ima priti Anica domu, da se odloči, sprejme-li posvetni lišp, ali pobožno haljo.

In kimala je Adela starim bukvam: „Bilo, kakor bilo, samo, da bo srečna.“

* * *

„Pojdi, Anica, malo na sprehod. Mene glava boli, pa ležem na divan; ne morem te spremiti.“

„Oh, tetka, ako ti ne greš, niti jaz iti ne maram. Tukaj sem k tebi sedem ter zmolim svoj rožni venec.“ Pristavila si je nizko klopico k tetinemu divanu.

„Ne, samo pojdi. Tako se mi vidiš bleda in izmučena. Preveč sediš doma.“

„Kaj čem hoditi; saj mi ni treba pozemske lepote, ko hrepenim samo po rajski krasoti. Tudi mi je priporočala prečastita mati, naj se ognem skušnjavam. O zunaj med svetom...“ zdihlila je globoko.

„Norček, saj ti ni treba iti med svet. Tu za Savo pojdi, kakor sve šle oni dan, pa ne srečaš žive duše. Sicer pa, dete moje, skušnjave te čakajo vsepovsod; samo glej, da jih pre-magaš.“

Smehljaje je gladila svoji ljubljenci zlate koderce. „Torej le pojdi, le, da se nadahneš malo svežega zraka.“

Spustila se je spet na divan ter kimala odhajajočemu dekletu.

Počasi in zamišljeno je stopala Anica po stezi za Savo. Še nikdar ni hodila tako sama ven. Vedno jo je spremljala teta. Zdelo se ji je nečuvveno, da mora hoditi danes tako brez varstva. Da se postavi vsem mogočim skušnjavam v bran, vzela je rožni venec iz žepa ter prebirala njega jagode. Oči je vprla globoko v tla, da ji ne bi uhajale na desno ali na levo ter jo odvrnile od pobožne molitve.

Počasi je korakala Anica po stezici kraj Save. V bičevju so kričale divje race ter plašno odplavale daleč po vodi. Visoko nad njo je krožil piloh, iščeč si z visočine plena. Plaval je v velikih kolobarjih po zraku, mirno in lahno, zdaj — dva, trikrat udari krepko s kreljuti, dvigne se v neskončno višino ter zgine v nepredorni sinjini.

Tam nekje daleč so popevali delavci pri delu. Daljava je oblažila ostrine petja, da so milo udarjali ubrani zvoki na uho.

Toda Anica ni tega vsega nič zapazila. Drobnji njeni prsteki so ubirali jagode na rožnem vencu, pogled je bil uprt v tla, vsa je bila zatopljena v pobožno molitev.

Kar jo bijejo vrbove veje v obraz.

Prestrašena dvigne glavo. A glej! Stezica se vije tu prav tesno skozi vrbovje. Z roko odmakne vsiljivo šibje ter stopa naprej.

Se en korak in skoro okamenela obstoji. Vrbovje se je tu spet razmaknilo; prosto ugaja pogled čez vodo. Kaj pa pljuska tam v zelenem valovju? Glej, voda se deli; mokra, temna glava se dvigne iz nje, bele, krepke rame se zasvetijo v solnčni luči.

Za hip se gledata oba presenečena iz oči v oči. Potem dvigne ona rote proti njemu roko: „Dvigni se od tod, satanas!“

Hudomušno smehljaje se ji on pokloni. „Oprostite, dražestna gospodična. Tega pa menda ne zahtevate, da bi kar v tej-le toaleti pobegnil v trg. Dovolite vsaj, da se prej še preoblečem!“ In hušknil je v zeleno vrbovje. Veje so se razmaknile in zopet zagrnilo, samo lahni njih trepet je še naznanil, kam je bil izginil.

Kri je vdarila Anici v lica. Pokrila si je obraz z obema rokama ter zaihtela.

Obrnila se je ter se spustila v dir proti domu. Doma, sama ni vedela zakaj, toda mašil ji je usta neki nejasni čut sramežljivosti, da ni povedala teti ničesar. Instinktivno je čutila, da se je vedla prav neumno. Neki notranji glas ji je tudi govoril, da dela krivico mlademu možu, ako se srdi nanj. Ali je bil mar on kriv, ako ga je zasačila pri kopanju?

Vendar oni večer ni mogla več najti srčnega miru. Stiskala je glavo globoko v blazine ter se silila spati, toda vedno ji je bila pred očmi temna glava, vsa oblita z vodo in svetlo, široko oplečje.

Pa vseeno je moralo biti to vse napeljano od skušnjavca, da jo zmoti s prave poti.

* * *

Kaj je neki to bilo, da je vleklo Anico s tako nepremagljivo silo na sprehod? Saj teta je tudi danes ni mogla spremiti.

„Pa ne grem tako daleč. Samo do one vrbine grem, pa se vrnem nazaj. Šaj spotoma ni bilo nič hudega.“

Tako je modrovala Anica. Poslovala se je od tete ter odšla za Savo.

Počasi je hodila, umerjenih korakov s povešeno glavo, oči vprte v tla, kot bi kaj iskala tam doli v shojeni travi.

Nikogar ni bilo. Spet tista tiha samota, kakor oni dan; samo veličastni glasovi narave so vdarili na njeno uho. Toda Anica je bila tudi dades tako vtopljena v svoje misli, tako koncentrirana v samo sebe, da ni ničesar čula, ničesar zapazila.

Kar jo zbudi namah pljuskanje vode, enakomerni udarci, škropljenje, curlanje. Prestrašena dvigne glavo pa se kmalo zpet pomiri. Nedaleč pred njo je prala mlada ženska. Žolti robec na njeni glavi in rudeč predpasnik pred njo sta čudovito harmonizirala z jasno, zeleno okolico. Teга Anica seveda ni pojmla, toda polastil se je je vendar neki čut zadovoljstva, gledajoč to krepko, zalo žensko, kako se je spretno pripogibala k vodi, dvigala po koncu ter mahala z belim platnom po koritu. Harmonija teh kretenj je nehote in nevede uplivala blagodejno na njeho plaho, nerazvito dušo. In tako se je namerilo, da je tik pred njo obstala ter jo z zanimanjem opazovala.

Na rozprostrtem robcu na tleh je sedelo za materjo malo detece. Bodisi, da se je preplašilo Anice, bodisi, da ni maralo več samo sedeti, zagnalo se je v divji plač.

Nevoljna se obrne ženska ter reče na pol sebi, napol proti Anici: „Tako je bilo vendar pridno ves čas, a zdaj, ko imam komaj še par komadov, bo pa sitno!“

Anica je pristopila k detetu, hoteč ga tolažiti. Zapazivša, da steza ročice proti materi, ga dvigne na roke. Dete se je spočetka sicer branilo, ko ga pa je mati malo pobožala z vlažno roko ter mu prigovarjala, sprijaznilo se je s to novo situacijo, ter naslonivši glavico na Ankino ramo le še na tiho ihtelo.

Anici je bilo kaj čudno. Kakor da bi prešel neki električni tok od te male, nežne stvarice v njo. Čutila je to toplo, mehko telesce na svojih prsih; njene roke so se dotikale okroglih, golih nogic. Postajalo ji je nekako tako toplo pri srcu, da sama ni vedela kako. Samo dozdevalo se ji je v tem hipu, da mora biti velika sreča, nazvati tako nedolžno, nežno bitje svojim.

„Moti vas pri delu. Kaj ga ne morete pustiti doma?“ vprašala je žensko.

„Nimam ga komu prepustiti. Tako se mučim ž njim, kakor vem in znam. Pa zdaj je že laglje. Spočetka je bilo pa res težavno; pa še bolana sem bila, ko ni bilo nič postrežbe. Vsa sreča, da sem dobila službo pri gospej doktorici. Bog ji povrni. Veliko dobrega je storila na meni, siroti. Brez nje ne vem, kako bi bila prebila prve mesece.“

„Kaj vam mož nič ne daje?“ vpraša začudena Anica.

„Oh, gospodična, kje pa imam moža? Sama se mučim s tem detetom. Od kraja sem hodila samo h gospej doktorici; zdaj pa hodim v pet hiš postreči. H gospej doktorici, k eni učiteljici pa še k trem gospodom. Pa hvala bogu, vse povsod me imajo radi.“

„Torej ste vdova?“ vpraša zopet Anka in čudno tesno ji prihaja.

„Ne, ne, nisem, nikdar nisem imela moža. Tega otroka imam samo tako.“

Anica se je tako prestrašila, da bi bila skoraj vrgla dete na tla. Ker je pa bilo zadremalo na njenih rokah, ga ni mogla kar tako spustiti. Zato je obstala s tem nesrečnim kupčkom greha na rokah, pa ni vedela, kako bi se ga rešila.

Ženska je pač zapazila njeno zadrego in si jo je tudi vedela raztolmačiti. Pristopila je k Anici, rekoč: „Naj ne zamerijo, gospodična. Saj dete ni nič krivo. Če sem pa grešila jaz, sem delala tudi pokoro. Ali mislijo, da mi je lahko hoditi po službah s tem bremenom? Če je bil greh, pa mislim, da bo tudi opran. Seveda, oni ne znajo za vse moje bridke solze in za vse moje trpljenje. Naj padejo na onega, ki je vsega tega kriv.“

Rahlo ji je vzela dete iz naročja ter si ga naravnala na ramo. Potem je počepnila na tla, zgrabila korito z jedno roko ter prosila:

„Samo majčkeno, prosim, naj poprimejo pri sprednjem koncu. Sama si ne morem podeti na glavo!“

In Anica je prijela z obema rokama in ji je pomogla na glavo. Oprezno se je zdignila ženska s svojim dvojnimi bremenom ter odšla proti trgu.

* * *

„Grozno, grozno, koliko je greha na svetu!“ Tako je modrovala Anica, sede na vrtu pod bukvami. Prevroče je bilo še iti na sprehod, zato se je spravila z vezilom sem v hladno senco. Hotela je navezti tetki k slovesu še ročno torbico za

spomin. Prav lepa in fina naj bi bila, z zlatim vezilom na svilenem dnu, da bi se teta tudi povesečila daru.

„Oh, ko bi bila uže za svojim tihim zidovjem, da me ne bi našle več skušnjave. Saj med svetom res ne more živeti, kedor hoče ostati čist.“ In stresla se je gnjeva ob dvojnem spominu na ono nenadno srečanje v vrbini in na nesrečno dete greha in sramote. Stresala se je gnjeva, pa ni vedela, če nad samo seboj ali nad onimi drugimi grešniki. Najhuje pa ji je bilo to, da je čutila še nekako naslado ob spominu na ono dete. Kakor da bi čutila še vedno na svojih rokah mehke, okrogle ude. In še vedno so ji donele na uho priproste in odkritosrčne besede, ki jih je govorila ona ženska v svoje opravičevanje.

Previdno je bila izpraševala Liziko po njej. Polda ji je bilo ime in radi so jo imeli povsod zavoljo njene pridnosti in njenega poštenja. Oh, to je svet! Samo da srebrnih žlic ne zmika, že jo nazivljejo pošteno. Kar ni je mogla prehvaliti Lizika, kako ljubi to svoje dete in kako zanj dela. Rajši pretrpi bedo in pomanjkanje, ko da bi ga dala iz rok. Po dnevi dela po hišah, ponoči pa detetu pere in krpa, samo da je čedno in postreženo. Tako je povedala Lizika dopoldne, ko ji je pomagala v kuhinji obed pripravljati.

Zvečer se je vračala s sprehoda. Solnce se je že močno nagibalo, dolga senca je ležala pred njo, posnemaje karikirane njene kretnje. Lastavice so nizko krožile nad vodo, loveč mušice, ki so tu, nad stalnim, blatnim pramenom vode gosto plesale po zraku. Zdaj pa zdaj je tonila katera s prsmi v vodo, urno se zopet dvignila v zrak ter odletela v drugo stran.

Anica je obstala na bregu ter zrla ta zanimivi prizor. Skušala je slediti z očmi eni in isti lastovki, toda bilo je zaman. Krožile so tako hitro, križale se, dvigale, padale, da jih ni bilo mogoče zaslediti.

Kar začuje za seboj urne korake. Hitro se hoče okreniti ter oditi, toda bilo je že prepozno. Že je zrasla druga senca poleg njene, že se je čul prijeten, polnodoneči možki glas, ki je pozdravljal: „Dober večer, gospodična! Dovolite, da se Vam pridružim na tem samotnem sprehodu?“

Zarudela je do las, kakor potonka o binkoštih, jecljala nekaj in mrmrljala, ne vedoč, kako se treba obnašati v takem težavnem položaju življenja.

Odločila se je tedaj, da samo odzdravi: „Dober večer!“

„Dovolite, da se Vam predstavljam. Moje ime je Vinko Hajdrih, a ne kralj podzemlja, kakor ste me pomotoma izvolili imenovati oni dan. To sem Vam moral povedati radi točnosti.“

Te besede so jo spravile še bolj v zadrego. Ta nesramni človek jo zmisli kar tako meni nič, tebi nič, na oni mučni prizor. Strašno, kakih ljudi je na svetu!

Njemu je pa ugajala njena zadrega; začel je čebljati s tem in onem, da bi spravił pogovor v tir.

„Vidite, kako lepo tone tam sonce v vodo? Vsa voda žari v zlatilu. Ali ni to krasen prizor?“

Obrnila je pogled proti zahajajočemu solncu in res se je začudila, koliko lepote se je razprostilo tu pred njenimi očmi.

„In tam v daljavi tisti melanholični brod, ob kojega čolnih pljuskajo enakomerno valovi. Poleg njega se pa dolgočasi mala barčica. Ušla bi rada iz te monotonije. Nestrpno trga na železni verigi, da bi pohajala za vabečimi valčki, ki ji celo tiho, jasno noč pripovedujejo o svojih potovanjih. Kako se sklanjajo nad njimi neme vrbe, prisluškuje to pripovedovanje. Oh, pa ni jim moči odjadrtati ž njimi, ko jih kormine neusmiljeno vežejo na svoje mesto. Vse posivele so že od jada in hrepenenja. Le kadar veter nad njimi šumlja, zaleskečejo v srebrnem svitu.“

Vsa zatopljena je poslušala Anica. In obrnivša občudovalni pogled k njemu, vzklikne: „Vi — vi ste pesnik!“

„Oh ne, preveč časti! Povem samo s skromnimi besedami, kar čutim. Mislim, da mora vsakdo, ki ima kaj razumevanja za naravo, čutiti tako ali slično. Še le v samoti proste narave zamoremo občudovati vso veličino stvarstva. Ali še niste nikdar premišljevali o tem, gospodična?“

„Oh ne,“ odvrnila je skoro osramočena, „nisem se do sedaj še nikdar bavila z naravo.“

„Torej vam prav toplo priporočam, da to zamudo le kar hitro popravite. Verjemite mi, narava in njen kras je za nas nezercpljiv vir sreče in zadovoljstva. Vedno uplava na nas oblažujoče in pomirljivo.“

Med takimi pogovori sta dospela do Ankinih vrat. Hotela se je kar hitro posloviti, toda vlovil jo je za roko ter stisnil njene bele prste, vsled česar je zopet zarudela tja do razgaljenega tilnika.

Zvečer se je pa revica spet premetovala po blazinah ter iskala zaman spanja. Neki novi, še nepoznani občutki so ji stiskali prsa in ni vedela, ali je tako brezmejno nesrečna ali pa srečna.

* * *

V naslednjih dneh je Anica veliko premišljevala o sebi in o svojem bodočem življenju, kakor tudi o svoji okolici. Dvomiti je začela, je li mogoče pošteno in bogoslužno življenje samo za samostanskim zidom.

Tu je dekle, ki je očitno grešilo, a vendar jo spoštujejo ljudje ter jo imajo radi zavoljo njene marljivosti in zanesljivosti. Vse njeno življenje je dolga pokora za tisti prestop. Mar-li res ni mogoče, da bi bil oni greh uže opran? Spomniti se je morala povesti iz Sv. pisma o izgubljenem sinu: nad jednim spokorjenim krivičnikom je več veselja v nebesih, nego nad sto pravičnikov. Ali ima tedaj ona pravico, soditi ono dekle?

Domisliti se je morala tudi mladega moža, ki vedno tako resno in spoštljivo ž njo govori, kadar se kje srečata in ki tako

goreče spoštuje svojega stvarnika v njega krasnem stvarstvu. Ni-li tudi njegova molitev sveta?

Ko se je bližal termin njenega odhoda, izjavila je teti, da se ne vrne več, da hoče ostati rajši tu pri njej. Teta se ni čudila. Z bistrim očesom je bila že zdavnaj spoznala, kaj se vrši v mladem dekletu. Spomnila se je sicer kratke, a vendar tako lepe sreče svoje sestre, sklenila je roke ter dejala: „Oj Bog, kakor ti hočeš!“

Ko je pomlad spet korakala po dolih in logih, ko je začelo drevje brsteti in škrjančki žvrgoleti, so si stare bukve na vrtu imele mnogo povedati. Mlada, svetlozelena peresca so se zvedavo stezala, da bi čim več videla, kaj se tu doli po vrtu dogaja.

In prišel je tudi tisti večer, ko je drobil slavček v grmu svojo hrepeneco, ljubezni polno pesem. Na belo posutih potih se je lesketala mesečina, a tam v senci pod bukvami na klopici je sedel mlad, srečen par, držeč se za roke, poslušajoč slavčkovo pesem. Le zdaj pa zdaj se je nagnil k njenemu ušesu ter ji šepetal sladke, neumne, zaljubljene besede.

Međ tatovi.

„Zakaj pa so te zopet vtaknili v ječo na 6 mesecev?“

„Zavoljo žice, ki je merila 9 metrov. Za vsak meter sem tedaj dobil po 20 dni.“

„To je seveda preveč. Jaz sem enkrat vkradel kračo 9 kg težko, za to pa sem dobil 3 mesece, torej za 1 kg samo 10 dni.“

Tepec.

Prijatelj: „Vaš blagajničar je tedaj pobegnil z vašo najstarejšo hčerjo in vzel s seboj iz blagajne 50 tisoč?“

Oče: „Tepec! Lahko bi jo bil zlepa snubil, jaz pa bi mu bil dal drage volje celih 100 tisoč.“

JOZEF BARLE:

MENCI.

Proso je godno, moram dobiti mencev,“ je dejal stari Bezar, prižgal pipo, ki mu je bila ugasnila, in se odpravil po vasi. Pri vsaki hiši, kjer imajo fanta ali dekle, se je ustavil in vprašal, ali bi prišel oziroma prišla met. A ni jih dobil lahko. Vsakdo je hotel vedeti, kdo bo še prišel. „Saj veste,“ je rekel, „da če družba ni prava, ni vse vkup nič.“ Bezar je to vedel in in našteval na prste: „Krovčev Tone, Munova Nežika, Stranov Tone, Meletova Franca“ itd. Tako je po dolgem iskanju in popraševanju vendar dobil zadosti mencev.

Še tisti večer so prišli. Zdaj sta pripela dva fanta, zdaj se prismejali dve dekleti, ali pa sta prišla tudi skupaj fant in dekle. Zbrali so se pred podom. Stranov Tone jih je preštel, pa mu ni hodilo prav: naštel je sedem fantov, pa pet deklet. Preštel jih je še enkrat — isto.

„To pa vendar ne gre, da bi bila fanta za par! „Hoj, Bezarjev, kje pa ste? Pridite malo sem!“

„Precej!“ je bil odgovor iz hiše. In res je kmalu prišel Bezar s svojo neločljivo pipo v zobeh ter se zadovoljno smejal sam vase.

„Ej, Bezarjev!“ je dejal Tone, „dobili ste preveč fantov, ali pa premalo deklet, kakor se vzame.“

„Kaj bo pa zdaj?“ se je smehljajl možak, „ali naj svojo staro pošljem na pod?“

„Bog nas varuj! Star urbas na nov čevelj, pomislite! Kje imate pa vaši dekleti? Hej, Micka, Franca, pojdita sem!“

„Kaj pa je?“ se je začul iz veže ženski glas.

„Proso se noče meti, dokler vaju ni.“

Takoj sta prišli do ušes zardeli dekleti, popravljaje si ruto na glavi.

„Micka, z menoj, z menoj!“ se je začulo več glasov.

„Midva bova, Micka, kajne?“ je vprašal Stranov Tone.

„S teboj pa že ne!“ je odgovorila dekle nagajivo, a ga tako pogledala, da se mu je zasmejala srce.

Za Franco pa bi se bili fantje skoro stopli. Naposled ni ostalo drugega, kakor da si sama izbere tovariša.

„S teboj ne! Ti si prelep, ti pregrd, ti prevelik, ti premajhen! Midva bova, Miha!“

„Juhé!“ je zavriskal Miha in vzdignil svoje dekle čez prag na pod. „Zdaj se pa nikogar ne ustrašiva.“

„Zdaj se bo pa že melo proso, kar pojdemo!“ pravi Stranov Tone.

Podajo se na pod in prižgo par latern. V enem kotu jih je že čakal ogromen kup prosa, odmenjen, da ga zmanejo ta večer. Ob dveh straneh sta bila pritrjena dolga, vodoravna drogova, da so se menci pri svojem delu lahko držali. En kot je bil odločen za ometo in pretošeno prosenico.

Na pod pridejo tudi Bezarica ter hlapec in dekla. Slednja dva vzameta v roke vile, da bosta trosila ometo prosenico. Bezar in njegova žena pa se spravita na proseni kup.

„Midva ne bova mela,“ se opravičuje Bezar; „najine noge so pretežke, da bi jih mogla tako naglo vzdigovati. Bova pa snopje podajala, saj eden že tako mora biti, da podaja. — Tako! Zdaj pa lahko kar pričnemo. Nate!

Rekši začne metati snopje pod noge mencem, vsakemu paru snop. Predno se je revež snop zavedel, je bil že pod nogami fantov in deklet. In sedaj se je pričelo mečkanje, teptanje, obračanje, da so snopu pokale kosti. Veselje je bilo gledati, kako so se menci naglo in spretno pregibali in obračali snope.

Med delom pa ni vladal molk; naprej in naprej je bilo čuti smeh in govorjenje. Fant je imel kaj povedati dekletu, dekleta fantu, eden je dražil drugega, par se je kosal s parom. Stara dva na kupu pa sta zadovoljno gledala to vrvenje in se spominjala časov, ko sta tudi sama hodila met.

Bezarjeva Franca je imela za tovariša Peršetovega Miheta. Ta Miha ni bil napačen fant, le na svoje brke je bil sila ponosen. Vedno je imel eno roko pod nosom. Dekleta so to kmalu opazila in se mu začela smejati. Miha pa se je ujezil.

„Kaj bi se mi neki smejale! Ali imate morda ve brke? Bog že ve, zakaj ne dá ženskam brk!“

„No, zakaj ne?“

„Haha, še tega ne veste! Ker bi se vsled večnega kleptanja ne mogle briti!“

Zdaj pa je završalo, kakor bi bil dregnil v sršenovo gnezdo. — „O seveda!“ — „Kaj še!“ — „Izpod pazduhe si jo vzeli!“ — Tako je vršelo nanj od vseh strani. Kar se oglasi Bezarjeva Franca:

„Miha, zdaj pa ti povej, zakaj je Bog moškim dal brke!“

„I zakaj neki? Zato, da moreš ti vprašati.“

„O ne! Ampak zato, da vas ženske vlečemo zanje. Glej — takole!“

S temi besedami ga krepko potegne za brke; vsi udarijo v smeh.

„Dobro si naredila,“ jo hvalijo dekleta.

Mencem je postalo vroče. Fantje so pometali klobuke proč, dekletom so zlezele rute za vrat. Lica so jim rdela od dela, da so bila videti kakor velikonočni pirhi. Kako so pa tudi hiteli! Kup, na katerem sta kraljevala Bezar in Bezarica, se je vidno nižal, kopica omete prosenice pa je rastle. Ura je šla na polnoč.

S tem pa še nikakor ni rečeno, da so bili menci zaspani. Gotovo ne! Kdo bi pa pri tako prijetnem delu in v tako prijetni družbi mislil na spanec!

Najbolj tiho sta bila Stranov Tone in Bezarjeva Micka. Tone ji je pripovedoval na uho nekaj jako prijetnega, kakor se je dalo sklepati iz njenega zvestega poslušanja. Kar dekle zardi še bolj, kakor sicer od dela, in lahko udari Toneta po ustih. To pa se je drugim zdelo sumljivo. Meletova Franca je dregnila tovariša s komolcem in mu zašepetala:

„Ti, glej, Tone in Micka imata nekaj med seboj.“

„Ej,“ se zasmeye fant, „božata se, božata.“

Vsi v smeh.

„Če se prav, kaj komu mar!“ se odreže Tone.

To je še povečalo sum. Dekleta so sporazumno pomežikovala fantom in najbrže bi se bili še nadalje prerekli, da ni Bezar slovesno izjavil:

„Zadnji snop!“

„Hvala Bogu,“ se je oddehnil ta in oni, ko so končali.

„Dobro ste delali, zdaj se pa malo oddehnite,“ je dejal Bezar.

A mencem je bilo malo mar počitka. Zdaj je šele prišel najmikavnejši del večera: kdo bo drugega prinesel na kopico. Na kopico priti je velika sramota, zato se vsakdo brani, kar se more.

Morda bi kdo mislil, da je kak fant prinesel dekle na kopico! Kaj še! Tako se pa niso dala naše dekleta; praskale so, suvale, grizle, tako da jih nihče ni mogel spraviti na kopico. Stranov Tone je poskusil nesti na kopico Bezarjevo Micko, a oprasnila ga je po nosu, da je precej odmehal. Peršetov Miha je hotel odnesti njeno sestro, pa ugriznila ga je v roko, da jo je takoj spustil. Manj podjetni pa niti poskušali niso.

„Sem pa že jaz večji junak,“ se je oglasil Bezar. „Jaz prinesem svojo staro na kopico, pa naj počne, kar hoče.“

S temi besedami prime svojo zakonsko polovico, ki je hotela nekaj ugovarjati, čez pas in jo meni nič tebi nič nese na kopico. Bučen smeh in ploskanje mu je bilo plačilo.

„Že ko sem bil dvajset let star, sem jo nesel; pa takrat se mi še sanjalo ni, da mi jo bo Bog naložil, naj jo kot zakonski križ nosim celo življenje.“

„Uh, ali nisi ti lazil za menoj...“

„Tiho, stara! Pojdi in prinesi pijače, da si menci poplaknejo prašna grla!“

Še marsikako pošteno so uganili tisto noč in malo, da niso že začele zvezde bledeti, ko so se dekleta odpravila. Ko je zapel prvi petelin, so se vzdignili tudi fantje in prepevaje odšli.

JASLICE.

(Po narodni pravljici.)

Bilo je pred davnimi leti . . .
Na zapadni strani betlehemskega mesta imel je svoje borno posestvo kmetovalec Jakob, ki je bil vseskozi poštena in blaga duša. Dohodki, ki se je zanje moral truditi v potu svojega obraza, so bili prišli, toda bil je z malim zadovoljen in zelo potrpežljiv. Zato je bil pa tudi vedno vesel. S sosedi je živel v miru in ljubezni, vse ga je rado imelo.

Edino, kar je včasih potemnilo Jakobovo vedro čelo, je bil pogled na njegovega edinega petletnega sinčka, ki je bil od svojega rojstva grbast in ves šepav.

„Dokler bom jaz živ in zdrav, bo že še, toda kam se bo revšče obrnilo, ko mene in ženo v grob polože“, tako je večkrat sam pri sebi mislil dobri Jakob in boleost je napolnila njegovo mehko čuteče očetovsko srce.

Nekega zimskega dne je šel Jakob v gozd, da naseka nekaj drv. Prišedši v gozd, vidi ležati na tleh vitko smreko, ki jo je izruval vihar.

Dasiravno se mu je škoda zdelo vitke smreke, vendar jo je brez mrmranja vzel na rame ter odnesel proti domu.

Sredi pota začuti naenkrat nenavadno utrujenost po vseh udih. Ne more si kaj, da svoje breme odloži, sede na mrzla tla in nekoliko zadremlje.

V spanju se mu prikaže angelj ter ga vpraša:

„Jakob, kaj nosiš?“

„Nesem smreko, ki mi jo je izruval vihar,“ odgovori Jakob.

„Motiš se, Jakob,“ pravi angelj, „to ni smreka, ampak — zibelka božja.“

Jakob se začudi in se zbudi.

Razmišljajoč te čudne sanje, vstane, zadene zopet smreko na rame ter hiši domov.

Toda, komaj stori sto korakov, že se ga zopet polasti ona utrujenost kakor prej in zopet ne more drugače, da odloži smreko, sede in vnovič zasanja.

Zopet vidi angelja, ki ga kakor prej vpraša, kaj nosi.

„Nesem smreko,“ pravi Jakob.

„To ni smreka, ampak zibelka božja,“ reče angelj in izgine. Jakob se vzdrami.

Ves iz sebe zadene drevo na svoje rame in gre dalje.

A sedaj je spoznal, da ni več samemu sebi kos, kajti vkljub vsemu premagovanju ga je prevzela tolika utrujenost, da je moral že tretjič sestiti, na kar je zopet zaspal.

A tudi v tretje se mu je prikazal angelj ter ga vprašal, kaj nosi.

„Že dvakrat sem ti povedal, da nosim smreko, a tudi tretjič ti ne morem povedati drugače“ pravi Jakob že nekoliko užaljen.

„Jaz sem ti pa že dvakrat rekel, da nosiš zibelko božjo in tudi tretjič ti ne morem reči drugače“, pravi mu angelj smehljaje. Med tem pa, ko tako vsak svoje trdita, pojavi se pred njima, kakor bi vzrastel iz tal — Jakobov grbavi sinček. Angelj ga prime ter ga posadi na smreko, ležečo ob Jakobovih nogah in glej — sinko je postal mahoma raven ko sveča.

Jakob, to videč, od veselja glasno zavrisne, a v tem hipu se vzbudi.

Še bolj zamišljen in razdvojen kakor preje zadene že tretjič smreko na svoje rame in sedaj se mu posreči, da pride srečno domov.

Doma pripoveduje svoji ženi vse, kar je na potu doživel, o nerazumljivi utrujenosti, o sanjah, o angelju in njegovih besedah in slednjič še, kako je videl svojega ubozega otroka ozdraveti.

Jakobova žena je poslušala, strmela, ter se z možem vred globoko zamislila.

Dasiravno nobeden izmed njiju ni veroval niti v sanje niti v kake druge prazne vraže, a to sanje jima ni hotelo iz spomina.

„Toda, kaj naj sedaj s smreko napravim,“ reče Jakob. „Ali naj jo pustim ob zidu sloneti, ali naj jo za drva sežagam ali kaj naj storim ž njo?“

„Veš kaj,“ pravi po dolgem premisleku žena, „to naj odloči najin sinček. Otrok je nedolžen in brez greha, gotovo mu bo Bog položil prave besede v usta.“

Ta predlog je bil Jakobu po godu. Takoj pokliče sinčka, ki se je mudil nekje v hlevu in ga vpraša:

„Otrok moj, kaj naj storim z ono smreko, ki sem jo prinesel iz gozda?“

„Očka“ pravi sinek jecljaje „oslici, katero si meni podaril, so se polomile jaslji in sedaj nima iz česa jesti. Prosim te, dobri očka, naredi iz one smreke moji oslici jaslji!“

Jakob in žena se za hip začudeno spogledata, a vendar sta kmalu edina v tem, da se usliši otrokova prošnja.

Takoj drugi dan se je pridni Jakob lotil dela in tekom par dni so že stale v hlevu pred oslco lične jaslji, narejene iz smrekovega lesa.

Isti čas se je vršilo v mestu Betlehemu na ukaz cesarja Avgusta popisovanje vseh njemu podložnih prebivalcev. Vsled tolike množine različnega ljudstva je bilo videti mesto kakor velik semenj. Kmalu je zmanjkalo po vsem mestu jedi in pijače in tudi prenočišča so bila takoj oddana, a le bogatinom, revnejše ljudstvo, ki ni imelo s čim plačati, je prenočilo po večini na prostem.

Bil je že trd mrak, ko potrka nekdo na vrata Jakobove hiše. Jakob, začuvši trkanje, hiti odpirat in glej — pred njim stojita dva človeka, po zunanje soditi, gotovo mož in žena.

Oblečena sta bila snažno, a zelo skromno. Njiju prijazni in odkritosrčni pogledi, zlasti pa nebeška milina, ki je sevala iz oči mlade žene, je vzbudila Jakobu takoj zaupanje do tujcev.

Na vprašanje, kaj želita, začne neznaní mož pripovedovati, da sta z ženo na cesarski ukaz prišla iz daljnega Nazareta k popisovanju, da sta iskala po vsem mestu brez uspeha prenočišča, ker pa vsled mrzle noči z ozirom na slabotno ženo ne moreta na prostem prenočiti, zato se drzneta prositi pri Jakobu, če bi mu bilo mogoče dati jima kak gorki kotichek.

„Žalibog“ vzdihne Jakob „da nimam v svoji tesni siromašni kočici prav nobenega prostora za vaju. Pač pa vama lahko ponudim topel hlev in ako hočeta v njem prenočiti, vama takoj napravim v slami in mahu pripravno ležišče.

Tujca iz Nazareta sta bila s tem takoj zadovoljna in ko jima je Jakobova žena dala v posteljo še dvoje belih rjuh in nekaj odeje, sta se pristrčno zahvaljevala.

Siromašni Jakob in njegova žena niti slutila nista, da sta dala prenočišče — sami Materi božji in sv. Jožefu — — —

Nekako o polnoči se zbudi Jakob iz spanja, vzdrاملjen vsled nenavadnega šuma. Dvignivši se v postelji, pogleda skozi okno in vidi na svoje veliko začudenje na dvorišču mnogo ljudstva, od hleva sem pa prihaja neka čudežna svetloba.

Hitro pokliče ženo, na kar se za silo opraviata ter gresta gledat, kaj bi to bilo.

Njiju sinček pa, ki se je slučajno zbudil in videl, da roditelja odhajata, hitro zapusti svojo malo in nizko posteljico ter gre za njima.

Stopivšim v hlev, nudi se jim čudovit, neumljiv prizor.

Truma pastirjev kleči okrog novih smrekovih jaslí, v katerih leži rajsko lepo detece, ki se smehljaje ozira po navzočih. Tujca iz Nazareta — Marija in Jožef — stojata tik ob jaslíh ter neprestano poljubujeta detetu ročice in obraz.

Mali Jakobov sinko se takoj pomeša med pastirje in izteza ročice proti jaslím.

K sreči ga Jožef opazi in ker se mu pohabljeno revše smili, ga vzdigne ter mu dovoli na rahlo pobožati lepo detece.

Komaj pa se je nežnega obrazka dotaknila pohabljenčeva roka, je že tudi zginila grba na njegovem hrbtu in do sedaj vse skrivljene noge postale so popolnoma ravne.

Dečkova roditelja, videč ta veliki čudež, ostrmita, spomnita se čudežnih sanj in hipoma jima je jasno vse. Vržeta se pred jaslí na kolena in polna nepopisnega veselja hvalita in molita Božje dete, ki je že ob svojem rojstvu pokazalo svojo vsemogočnost in neskončno dobroto.

In njiju je molítev puhtela gori nad oblake ter se spojila s pesmijo angeljev, ki so prepevali:

„Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!“

LICITACIJA.

Krog paviljonov je šumelo, luči so motno mežikale, trška godba pa je piskala sredi veseličnega prostora neprenehoma enoinisto melodijo visoke polke.

Mizar Vanek, mož štiridesetih let, visokega umnega čela, bistrih oči in pomenljivih brk je stopil na lesen zaboj, zakrillil z levo roko po zraku in zakričal z jokavim glasom:

„Eno krono je golob plačan!... Kdo da več!“

In kakor bi mu bilo nebo naklonjeno, je godba utihnila, utihnilo je krog paviljonov, zasukali so se obrazi začudenja in se navdušili.

Mizar Vanek pa je še enkrat zamahnil z levo roko in naznanil še enkrat občinstvu:

„Eno krono je golob plačan!... Kdo da več!“

Pritrla se je množica do mizarja in občudovala z odprtimi usti lepega goloba, ki ga je držal na desnem kazalcu z rdečim trakom rahlo zvezanega krog vratu.

Ponovil je še tretjič, bolj ponižno, a zelo resno:

„Eno krono je golob plačan... Kdo da več!“

„Šestdeset krajcarjev dam jaz“, je zatulil sredi množice čokat možiček, Andrejev Lipe, pa iztegnil roko visoko nad glavo, odrinil s komolci in vrgel denar v mizarjev klobuk.

„Šestdeset krajcarjev — v prvo... v dru...“

„Sedemdeset!“

Oglasil se je postiljon Gregor, a še ni dobro vrgel denarja v klobuk, ko ga je prehitel poleg stoječi strojar in zagrmel z nizkim glasom:

„Osemdeset!... Več pa vreden ni!“

„Osemdeset — v prvo... v drugo... v tre...“

„Goldinar! Da ga ne odnese ta nesnaga v Ivanjeselo. V domači vasi mora ostati golob!“

Zasmejala se je množica, se ozrla in glasno pritrdila krčmarju Stražišarju, ki je točil v najbližjem paviljonu z napisom: „Pri treznem pijančku.“

Licitirali so dalje ter prehitevali drug drugega. Mizarju je postajalo vroče, v grlu ga je tiščalo od neprestanega vpitja, dečku, ki je držal klobuk z denarjem so že omahovale roke. Ljudstva se je nabiralo vedno več krog mizarja, zanimalo se je za goloba, ki je dvignil vsoto v tako kratkem času na tri goldinarje.

Ker je bil namenjen izkupiček v podporo članom društva, ki je priredilo veselico, ni nihče preveč štedil. Kar je bilo premožnejših, je nalašč gnalo ceno vedno više. Nekateri so začeli licitirati, odmetali nekaj desetic v klobuk, prenehali toliko, da so izmenjali, pa spet pričeli. Tako je šlo dalje. Kadar se je kdo oglasil, je vselej pristavil smešno opazko in ljudstvo je bilo navadno židane volje. Ta je menil, da mu bo golob pomnožil

zarod, ker ima doma dve golobici, drugi, da bo tudi pod streho nekaj kričanja, ne samo v kuhinji, tretji pa, da ga bo podaril svoji osemnajstletni hčerki, da ji bo prenašal zaljubljena pisma in mu ne bo treba kupovati znamk.

Najbolj pa je kričal pismonoša Ludvik in mežikal venomer mizarju, naj pri njem hitro konča. Končno sta se vzdržala v licitaciji le še pismonoša in krčmar Stražišar. Pismonoša je tiščal v žepu še pet dvajsetic. Odnehati ni mogel, saj se je pred kratkim izrazil, da ima doma dve golobici, beli kot sneg. S strahom je pričakoval, da vsaj pri tretji desetici odneha krčmar, da si potem lahko privošči še kak požirek, a krčmar je gnal dalje in ko je imel pismonoša zadnjo dvajsetico v žepu, je pomežiknil krčmar mizarju, da prepusti goloba.

Visoko se je zravnal mizar Vanek, čelo je zasukal, da se je posvetilo v odsevu luči, dvignil je goloba in zaklical s hrupnim glasom:

„Pet goldinarjev in pol . . . v prvo, v drugo in . . . v tretje!“

Zavrelo je med množico, vsak je hotel naprej, da vidi bližje goloba. Zadaj je par moških ram krepko pritisnilo, preganila se je vsa truma in se zaletela v pismonošo in mizarja. Zaboj se je prevrnil, mizar je zakrilil z rokami po zraku, spustil vrvico in se zakotalil vznak. Golob se je prestrašil, razprl peruti in odletel visoko po zraku domov — v podstrešje k mizarju Vaneku.

Iz ređute.

„Hvala, gospod, jako ste galantni! Ako bote tako nadaljevali, čaka vas veliko odlikovanje, jaz vas bom namreč kmalu — tikala.“

V veseli družbi.

Gospodična: „Gospod odvetnik, branite me vendar, moj bratič me hoče poljubiti!“

Odvetnik (dobrohotno): „Ne morem vam pomagati, gospodična! Jaz branim in zagovarjam samo v kazenskih zadevah!“

PRAVICA.

Pred nedavnim sem obiskal strica, ki ubija zadnja leta svojega življenja v zakotnem slovenskem gnezdu; svoje dni je bil uradnik, zdaj živi pa že par let od male pokojnine. Po obedu je listal v časopisih, a nenadoma vstane, ter mi pokaže kratko notico v dnevniku. Toda komaj sem pogledal v časnik, ko mi ga spet vzame, prižge smodko ter pove sledečo zgodbo:

„V našem trgu je živel pred leti bogat gostilničar z imenom Jurij Močnik. Bil je priljubljen in zvečer smo se redno shajali uradniki in kar je bilo sicer še inteligence v kraju v njegovi gostilni, kjer smo večerjali in običajno malo pokvartali. Na stara leta je hotel imeti tale gospod kakšno oporo v hiši, ker pa ni bil oženjen in ni imel otrok, je pohčiril mlado dekle iz okolice — Ivanko Rušarjevo — siroto brez očeta in matere. Dekle je bilo prijazno, pridno in vsi so jo imeli radi; vendar je dosledno vsakega odbila, vsled česar si je nakopala polagoma dokaj neprijateljev.

Naš sedanji sodnik Dr. Anton Majer je bil Močnikov nečak ter je večkrat obiskal svojega strica. Študiral je takrat še na Dunaju, vendar je bilo splošno znano, da se ta dva poročita, čim dovrši Majer visoko šolo, in da jima prepusti Močnik vsakemu pol svojega premoženja. Tudi ono leto, ko je napravil Majer doktorsko izkušnjo, ga je povabil stric k sebi; zvečer, ko smo sedeli skupaj v gostilni, vzame gospodar petdesetak iz listnice ter ga podari v pohvalo mlademu doktorju. Šalili smo se in kvartali, medtem je šel Močnik v svojo sobo — bila je na koncu hodnika nasproti kuhinje — vrnil se je pa hitro, ker so ga klicali gostje. Koj na to nas je zapustil Majer; rekel je, da obišče prijatelja in da gre k urarju po uro, ki jo je bil dal popoldne popraviti.

Njegova soba je bila tikoma poleg gospodarjeve, skočil je za trenotek tja ter se je kmalu povrnil s klobukom in palico in izginil skozi gostilniška vrata na cesto. Kake četrte ure po njegovem odhodu gre močnik spet v svojo sobo, v par minutah pa prihiti razburjen nazaj:

„Petdeset kron mi je izginilo! Prej, ko sem bil v sobi, sem vzel listnico iz žepa, da spravim in zaklenem denar, ki sem ga danes prejel pri sklepanju večje vinske kupčije — bilo je vsega skupaj tisoč sto kron — sami bankovci. Baš ko sem vso svoto preštel, ste me klicali sem; pustil sem vse skupaj na mizi, ko se pa vrnem zdaj v sobo, mi manjka petdesetkronski papir.“

V naši družbi je bil slučajno pokojni sodnik, ki je takoj vstal in šel z gostilničarjem v njegovo sobo, da mu pomore takoj vse natančno preiskati. Sobna okna so bila zaprta, veter torej ni mogel odnesti papirja z mize, ležali so tudi vsi ostali še tam, kakor jih je pustil Močnik. Iskala sta pol ure in prevrgla vse, a manjkajočega bankovca ni bilo nikjer, tako da sta

bila oba prepričana, da se je izvršila tu tatvina. Gospodar pokliče zdaj Ivanko in jo vpraša, če ni bil morda malo prej kdo v njegovi sobi. Ona se je močno začudila ter ponovno zatrdila, da ne, zakaj slišala bi bila sicer odpreti vrata, kar se pa ni zgodilo.

Močnik se je strašno razsrdil, ne toliko radi izgubljenega bankovca, kakor iz jeze, da mu je sploh mogel izginiti in iz ravednosti, kam je prišel.

Ko so Anki razložili, da se je izgubil denar, se je močno prestrašila in povedala, da je pač bila par trenutkov v sobi, ko je pripravila postljo, in da je videla bankovce na mizi; začudila se je sicer, da ležijo kar tako na mizi, ni se pa nobenega dotaknila in tudi ne ve, koliko jih je bilo.

Med ugibanjem, kaj storiti, je Močnik zaklenil sobo ter se je vrnil s sodnikom v gostilno. Ugibali smo vse mogoče, slednjič nam pa pride na misel, da je morda Majer vzel denar, kajti kak tujec bi si bil prilastil vse in ne le majhen del. Dacar je šel ponj, našel ga je na cesti in se vrnil skupno z njim. Majer je zanikal; bilo je tudi verjetno, zakaj imel je v žepu še stričev dar — več kakor je zabil za prvo silo. Mislili smo spet to in ono, ko nenadoma vstane dacar ter zine usodno besedo:

„Gotovo ga je vzela Ivanka, razen nje ni bil vendar nihče drugi v sobi.“

Vsi smo bili prepričani, da je to nemogoče in da govori iz dacarja le maščevanje, ker je bilo znano, da ga je dekle jako nemilostno zavračala. Toda beseda je padla in ni je bilo mogoče več vzeti nazaj. Močnik sam se je najbolj razsrdil nad to trditvijo in zakričal je dacarju v obraz:

„Ne, to že ni res in da se sami prepričate, preiščemo takoj njeno kamro.“

Majer je med tem tiho stal pri mizi, ko je bila pa Ivanka obdolžena, je glasno oporekal, da to ni mogoče, čim je pa njegov stric sklenil, preiskati njeno kamro, se mu je obraz nekoliko zjasnil.

Gospodar, sodnik, dacar in jaz smo šli skupaj v njeno kamro, za nami je prišel še Majer; ona je bila med tem v kuhinji in še slutila ni, kaj se ji očita.

Komaj smo vstopili, se obrne Močnik k dacarju ter ga vpraša:

„No, gospod, kje boste pa začeli iskati? Mislim, da se bo vaše neutemeljeno prepričanje kaj kmalu omajalo.“

Dacarju je postalo vroče, poskušal se je izogniti ter se je nekaj izgovarjal, gospodar pa zakriči nanj:

„Obdolžili ste jo, zdaj se sami prepričajte!“ Možakar se je obotavljal, stopil proti omari ter jo je previdno odprl. V njej so visele obleke, spodaj so bile zložene drobnarije, med njimi velika škatlja.

„Na poglej, sem ga je skrila,“ pravi posmehljivo gospodar ter odpre škatljo. Notri so bila pisma, molitvene bukvice, par

spominov in denarnica. Močnik jo odpre in pomoli dacarju pod nos:

„Na, tukaj je tvoj bankovec,“ v tem trenutku je pa obledel, zakaj iz nje je padel skrbno zloženi papir za petdeset kron.

Vsi smo umolknili in ta trenotek sem pogledal Majerju v obraz. Videlo se mu je, da je silno presenečen in s težko sapo je vzdihnil:

„Oh, moja Ivanka — gospodje, to je zmota, strašna zmota, vse se bo še pojasnilo.“

Dacarju so se zmagovalno zasvetile oči in poznati mu je bilo, da ga nepričakovano odkritje brezmejno veseli. Ko je videl gospodar, da se Majer ves trese razburjenja, ga je potolažil:

„Ne vzemi si tega preveč k srcu, nevrednico si si izbral. Bila mi je, kakor lastna hči, zdaj pa vidim, kako vrača moje dobrote.“

Majer je stopil k njemu:

„Stric, to ni mogoče, da bi Ivanka kradla — prepoštena je za to — pokličite jo sem, vse se bo še pojasnilo.“

Močnik ga zavrne:

„Ne bodi žalosten in pozabi jo, zdaj vidiš, kakšna je. Pred par dnevi me je prosila za tri krone, da plača čevljarju popravilo. Vprašal sem jo, če nima nič denarja, pa je zaniкала.“

Jaz sem bil čisto prepričan, da je ona nedolžna, ter sem natihoma smuknil v kuhinjo, kjer se mi je nasmejala in me vprašala, če smo že našli denar,

S težkim srcem sem ji povedal, kaj se je zgodilo. Šla je z menoj, bila je jako prestrašena in je govorila nekoliko zmedeno. Razložila je, da si je ta denar polagoma prihranila; Močnik ji je dal včasih za obleko ali čevlje ali perilo, za god ji je dal včasih petak in za rojstni dan tudi in od tega denarja je spravila vsakikrat par kron na stran; s tem prihrankom je nameravala narediti svojemu drugemu očetu ob priliki kakšno veselje.

Jaz sem gledal Majerja, ki je z napetostjo opazoval, kak utis so zapustile Ivankine besede. Dolgo smo vsi molčali in slednjič pravi Močnik:

„Jaz odstopim vso stvar sodnji. Če je Ivanka nedolžna, ji bo moral dati gospod dacar za javno žalitev javno zadoščenje, če je kriva, naj jo zadene zaslužena kazen.“

Že drugi dan je sedela v preiskovalnem zaporu in bili smo vsi po vrsti zaslišani. Majer je bil tiste dni strašno žalosten in posebno dacar se je vrtel neprestano okrog njega ter ga je tolažil. Njegovo potrptost smo si lahko razlagali, zakaj vsem nam je bilo znano, kako zaljubljen je v Ivanko. Zatrjeval je v enomer, da je dekle nedolžno in da se bo to prej ali slej dognalo.

Glavna obravnava se je vršila kmalu; v dvorani je bilo vse polno občinstva, ki je napeto čakalo izida.

Močnik je pod prisego izpovedal, koliko denarja je imel preje in koliko je zmanjkalo; izjavil je, da je bila Ivanka dozdej vseskozi poštena in pridna in njegovega polnega zaupanja ni še

nikdar varala. Par dni pred usodnim dnevom ga je prosila v prisotnosti dacarja in učitelja za tri krone, ki jih mora plačati čevljarju in je omenila, da nima nič denarja. Učitelj in dacar sta potrdila Močnikovo izpoved o onih treh kronah. Vsi, kar nas je bilo v gostilni, smo jednako izpovedali, da ni v usodnih trenutkih nihče izmed nas zapustil gostilniške sobe, razen Majerja, ki se je pa takoj povrnil s klobukom in palico. Obnašal se ni sumljivo.

Ivanka je odločno zanikala vsako krivdo. Bila je v kuhinji, potem je pripravila posteljo. Videla je ležati denar na mizi, a se ga ni dotaknila, niti ne ve, koliko ga je bilo. V sobi ni bil nihče, sicer bi ga bila slišala. Denar, ki se je našel pri njej, si je prihranila iz Močnikovih darov tekom zadnjih mesecev, računov pa ni pisala, zato je jih tudi ne more predložiti — sicer si pa ne zna razlagati, kam je izginil denar.

Medtem, ko so se sodniki posvetovali, je napetost dosegla svoj vrhunec, le Ivanka je bila mirna, ker je bila prepričana, da jo oprostijo.

Toda varala se je ona in varali smo se vsi drugi, zakaj bila je obsojena.

Komaj pa prečita sodnik obsodbo, že stopi Majer smrtnobled pred njega in pove v raztrganih besedah, da je on ukradel denar. To je bilo vsem nepričakovano, spogledali smo se, Majer je nadaljeval:

„Ko sem odšel iz gostilniške sobe v svojo, se pogledam v zrcalu, če je vse v redu. Imel sem v žepih polno papirjev in pisem, kar je slabo izgledalo, zato vržem vse skupaj na mizo in ker so bile samo brezpomembne stvari, jih potlačim v peč ter zažgem; že ko je bilo vse v plamenu, se spomnim, da je tudi bankovec vmes — vtaknil sem ga bil v naglici kar v žep, a bilo je že prepozno. Razsrdil sem se sam na sebe, stopal z velikimi koraki gor in dol po sobi, pogledal skozi odprta vrata v stričevo sobo in zapazil na njegovi mizi bankovce. Na posledice nisem mislil, vzel sem brez premisleka petdeset kron ter odšel.

Velikansko presenečenje in zmajevanje z glavami. Vsi so mislili, da se hoče Majer iz ljubezni žrtvovati za Ivanko in nihče mu ni verjel. Sledil je pa nov, še bolj nepričakovan prizor: Ivanka objame Majerja in zaihti:

„Ne pogubi se radi mene! Priznam tatvino. Zdaj vidim, kako me ljubiš!“

Par minut prej ni bilo še nobenega krivca, zdaj sta bila že dva tu. V splošni zmedenosti vpraša sodnik Majerja, če ostane pri svoji trditvi, kar je ta ponovil. Zdaj pa zakriči Ivanka:

„On laže!“

Po kratkem, burnem besedovanju med Ivanko in Majerjem pa ji zakriči mladi doktor:

„Če se ne daš rešiti, pa pusti!“

Med poslušalci je bilo slišati posamezne besede: — veliko-dušen človek, tatica, ljubezen, Majer — nevrednica — in vsi so

občudovali Majerja, ki je spet sedel na svojo klop. Ivankina obsodba je bila potrjena, Majer je pa postal slaven radi svoje požrtvovalnosti; zdaj je on sodnik v našem trgu in njegova obvelja povsod.“

Stric je končal svojo zgodbo in šele zdaj sem pogledal v časopis, da prečitam notico, ki mi jo je že prej pokazal:

„Znana izgubljenka Ivanka Rušarjeva je bila včeraj kaznovana pred našo sodnijo radi ponovne tatvine, vlačugarstva, razžaljenja časti in prepovedanega povratka. Naš pravični sodnik Dr. Anton Majer ji je prisodil zasluženo kazen: dobila je osemnajst mescev, po prestani kazni bo pa izgnana.“

Gledal sem na cesto: mimo je drdrala kočija, v njej je sedel rejen, vsega spoštovanja vreden gospod, ki je zaničljivo pljuval na cesto, kadar je zagledal ljudi „najnižjih slojev“ in prijateljsko pokazal plešo sebi enakim.

JOŠKO SENCA:

HLAPEC ŠIMEN.

Jutri pojdem proč, zadnjikrat ležim tu,“ je mrmral stari Šimen in strmel v črni strop, na katerem so se poznale velike temne razpoke. Nemirno se je premetaval, skušal je zatisniti oči, da bi si odpočil, ali ni mogel zaspati. Vedno so mu prišle na misel trde gospodarjeve besede, ki ga je tako kruto zapodil na stare dni od hiše.

Popoldne je bilo. Solnce je močno pripekalo, nebo je bilo jasno, le daleč na jugu so se vozili beli oblaki. Šimen se je hotel odpraviti na polje, imel je že motiko na rami, ali naenkrat ga je prijelo. V nogah, nič več ga niso držale in moral je sestiti. Vroče mu je postalo in trudil se je, da bi se postavil na noge, a brezuspešno. Ko je prišel iz hiše gospodar, mladi Robovec, mu je potožil Šimen svoje gorje, ali slabo je naletel.

„Len si, len! Delati se ti ne ljubi, o, saj poznam dobro take bolezni! Tudi jaz bi sedajle rad legel v senco in malo zadremal, o, to bi se prileglo! Ne, ne, Šimen, iz te moke ne bo kruha! Mar misliš, da te bom zastonj redil? Ta bi bila lepa!“

„Ni me treba zastonj rediti, France, saj tudi delam in garam kot črna živina“, se je razhudil Šimen. „Ti prevzetnež! Ali ne služim pri hiši že dolgo vrsto let, o sv. Štefanu jih bo ravno petdeset, in pri delu za tvojo imovino sem oslabil in se postaral. Sedaj pa, ko so mi odpovedale noge službo, me pa tako brezobzirno podiš, ti, katerega so tele roke,“ in pokazal mu je razpokane in žuljave dlani, „pestovale in negovale, odkar ti je umrla mati, saj oče se ni dosti brigal zate!“

„Ah, dovolj besedičenja, starec gobezdavi,“ ga je zavrnil mladi gospodar, „kdo te bo poslušal! Spravi se na delo ali pa pojdi!“

„O, saj pojdem, ne bo me treba poditi, ali grdo je to od tebe, France, da me še sramotiš. Ne bo se ti godilo dobro na

svetu, prav gotovo ne! Saj, Bog ti daj dobro, jaz ti ne želim nič slabega!“

S težavo se je spravil pokonci in omahovaje odšel za hišo, kjer se je v vetru nalahko klanjalo rumeno žito.

Ko se je zbrala družina ob mraku k večerji, je bilo vse tiho. Slišalo se je rožljanje cinastih žlic in tiktakanje stenske ure. Vsi posli sicer zgovorni, so molčali in pomilovaje pogledovali Šimna, ki je večerjal z njimi zadnjikrat. Gospodar se je držal jezno in molče zajemal iz sklede. Gospodinja pa je prestrašena opazovala sedaj Šimna, spregovoriti si pa ni upala. Ko je družina po večerji molila, se je gospodar odstranil in ko so posli vstajali izza mize, je prišel zopet nazaj in dejal osorno Šimnu.

„Tu je tvoj zaslužek, sedaj lahko greš!“

In vrgel je na mizo par bankovcev. Šimen je odprl usta, kot bi bil hotel nekaj reči, potem pa je zmečkal denar v žep in odšel počasi iz sobe. Ko je zaprl za seboj vrata, se je spustila gospodinja v jok in začela oštevati moža, zakaj da je spravil Šimna od hiše.

„Kaj pa še ta neumnost sedaj! Ali ste vsi ponoreli?“ se je zadril gospodar in zaloputnil vrata svoje čumnate za seboj. Tisti večer se je slišal iz hiše prepir in razbijanje, med katero se je mešal jok.

„Jutri pojdem,“ je pomislil Šimen in solze so mu prišle v stare oči. „Kako rad imam to hišo, v kateri sem se postaral, in težko se ločim od nje. Ali zgodi se božja volja!“

Spomnil se je svoje mladosti, ko je imel še mater in hodil v šolo; očeta ni poznal. Dobro se mu je godilo, dokler je še živela mati, ali nekega dne so prišli mladi fantje v hišo in so jo odnesli na pokopališče. Bil je takrat še majhen in komaj se je spominjal tega dogodka. In od materine smrti ni okusil več ljubezni in negovanja, vsi so ga zaničevali in ga pehali od sebe. Služil je pri večih gospodarjih za pastirja in naposled je prišel kot osemnajstleten fant k bogati Robovčevi hiši, kjer je ostal dozdaj. Ni mu bilo hudo spočetka. Stari Robovec je bil dober mož in rad ga je imel Šimen. Ko pa je stari umrl in prevzel sin France posestvo, tedaj je spoznal Šimen, kaj se pravi biti hlapec. Delati je moral neprestano in ni čuda, da je tako hitro oslabil. France pa je zapravljjal in nekdanje Robovčevo bogastvo je vidno kopnelo. Ko je to zapazil mladi gospodar, je še bolj naganjal Šimna, ki je delal tako, da se ni malodane pretrgal. Ko so mu pa odpovedali udje službo, ko ga je začela tlačiti starost, ga je zapodil brezobzirni Robovec od hiše, pri kateri je pustil vse svoje zdravje in mladost.

„Da, da, hvaležnost, kje te je še najti na svetu?“ je kimal Šimen in začel misliti, kam bi šel sedaj, ko je brez službe.

„Tja bom šel, kamor me poneso noge, bom že našel gostoljubne ljudi, pod katerih streho bom vsaj krščansko umrl.“

Postajalo je mrzleje in zakašljaj je „Ali se že dani?“ je pomislil in zlezal po slami k lini, odkoder se je videlo po celi

vasi. Pogledal je proti nebu, kjer so medlele zvezde in zamirale, le jutranjica se je še bleščala na nebesu. Iz tal se je dvigala lahna megla in zavijala mirno vas v prozoren pajčolan. Po celi dolini je ležala tišina, le tam doli na travniku se je čulo pridnega kosca, ki je brusil svojo koso. Nad gorami se je pričelo daniti.

Šimen se je hitro napravil in zlezal iznad hleva na skedenj, kjer je spravil skup svojo revščino in jo povezal v pisano culo. V roko pa je vzel grčavo palico in stopil na prag. Dihnil je krepko vase in stopil na cesto. Ko je prišel mimo hleva, sta zamukali kravi in Šimen je pogledal v hlev. Ko je odprl vrata, sta se kravici takoj obrnili, ko sta ga zaslišali. Počohal je živali med rogovi in jima prijazno rekel:

„Lačni sta revici, kajne? Drugi vama bodo sedaj nosili klajo, mene ne bo več! Z bogom, Liska in Rjavka!“

Zaprլ je hlev in si otepel z obleke slamo. „H gospodinji moram še po slovo, vedno je bila Jerica v menoj dobra,“ je pomislil in stopil v vežo. Gospodinjo Jerico je našel vso objokano in žalostno pred ognjiščem. Preplašen jo je pogledal in spregovoril počasi: „Z Bogom, Jerica, sedaj grem in odpusti mi, če sem te kdaj razžalil.“

Ogenj je zaprasketal in Šimen se je ozrl na velik lonec, ki je bil pristavljen k ognju in prijetno mu je zadišala kava, ki jo je stresala gospodinja v krop. „Z Bogom,“ je spregovoril še enkrat kot v sanjah. Gospodinja, prej vedno tako dobra, se je obrnila in mu zabrusila v obraz:

„No, kaj se pa tako postavljaš, kot bi bil res tak revež. Kar pojdi! Veš, Šimen, po pravici povem, če bi tebe ne bilo pri hiši, bi se tudi midva z možem ne bila skregala. Sram te bodi, sive lase imaš in še delaš pri hiši razprtijo in sovraštvo. Skesaj se, grešnik, in delaj pokoro, da boš zbrisal greh, ki si ga storil na stare dni pri hiši!“

Jezno se je obrnila dobra Jerica in mu pokazala hrbet. Šimen pa jo je debelo pogledal in nič več mu ni dišala kava. Besede, s katerimi se je hotel posloviti, so mu zamrle na ustnicah in nerodno se je opotekel po veži. Počasi je prestopil hišni prag in neizmerno hudo mu je bilo pri srcu. Teško je prestavljal noge po prašni cesti, rahlo je držala njegova nekdanja tako krepka desnica popotno palico in siva glava mu je klonila na prsa. Ko je prišel iz vasi ves onemogel na griček, raz katerega se je videlo po celi dolini, je zapazil ob poti lesen križ in pretreslo ga je. Spomnil se je ostrih gospodinjinih besed:

„Skesaj se, grešnik, in delaj pokoro, da boš zbrisal greh, ki si ga storil na stare dni pri hiši.“ Stopil je h križu in spustil na tla culo in popotno palico. Pa je pokleknil, hrbet se mu je vdano upognil, ustnice so zatrepetale starcu . . .

Kakšen greh je storil? Kaj ni delal celo svoje življenje od zore do mraka? Kaj bo zdaj ž njim na stare dni? In iz starih, trudnih oči ste kanile dve trpki solzi čez razorano čelo . . .

MOJA TUGA.

Žalost je v mojem srcu, tema kraljuje v njem, ni ga solnčnega žarka, da bi prodrli temne oblake, da bi razsvetil temen obraz. Prime me včasih nepoznana bolečina, grozi mi raztrgati prsa, bojim se, da ne zblaznim velike nesreče. In potem lazim okoli, z žalostjo v srcu se sprehajam po cvetoči naravi.

Včeraj sem moral iti na prosto. Šel sem za vas, na bližnji hribček. In ko sem podrt gledal na prostorček, pod košato lipo, kjer sem prebil marsikak prosti dan s teboj, dragi Ivan, padel sem poln bolečine na hladno zemljo, tekla je solza za solzo, tožil sem svojo nesrečo mrzlemu kamnu, šumečemu drevesu. In želel sem si v tistem trenutku, da bi bil pri tebi, prišla bi prijazna smrt, nasmehnila bi se, podal bi ji roko in šla bi k tebi, dragi Ivane. A ni je hotelo biti, ni se usmilila nesrečnika, pustila me je v gorju, bridkosti.

Bilo je pred leti, Ivan, ko sva zapustila rodno hišo, skrbečo mater, ljubeče sestre in brate. Ali se spominjaš, kako so nama tekle solze, ko sva se poslavljala od domače hiše, zdelo se je nama, kakor bi nas vse opominjalo pred tujim, hudobnim, goljufivim svetom. In poslovila sva se s težkim srcem od vrta, od zidanice, od delavnice, od vsake živali posebej in vse se nama je zdelo tako žalostno, a vendar tako lepo in zaželela sva si, da bi se smela še zadnjikrat naskakati in naigrati na zelenem travniku. A ni nama bilo dano. Voz je bil pripravljen, da nas popelje na kolodvor. Vsi so bili zbrani okoli njega, tudi mladega pastirčka ni manjkalo. Z resnim licem nama je dajal oče nasvete, s solzami v očeh nas je blagoslavljala ljubeča mati. In potem sva se odpeljala. Le še prav majhna se je belila vas v dalji, samo cerkev je bilo še videti in ostala je rdeča streha zvonika, da nama kmalu zgine izpred oči. In takrat naju je nekaj dušilo v prsih, nemo sva se oklenila v tihi žalosti, lažje nama je bilo, ko sva čutila, da deliva isto nesrečo. In spomnila sva se vseh trenutkov, katere sva prebila v rojstnem domu, po vrsti so nama stopali pred oči, kakor v meglo so bili zaviti, zdelo se nama je kakor bi jih ne preživela midva, kakor prijetne sanje so nama bili.

In potem sprejem v mestu. Visoko gori v četrtem nadstropju, nekje pod streho predmestne hiše nama je bilo odkazano stanovanje. Spenjala sva se po vijugastih, trohljivih stopnicah, napol mrtvi, izsesani obrazi so naju radovedno gledali pri pol odprtih vratih. Zamazani, raztrgani, napol nagi, zanemarjeni otroci so zijali v naju. S trudom sva se privlekla do podstrešja. Ženska v srednji starosti naju je pozdravila in odvedla s kričočim glasom v sobo. Bila je to luknja, pol lesena, pol zidana, tramovje podstrešja je bilo prelepljeno z raznimi nabožnimi in posvetnimi podobami obledele barve. Miza na sredi, stoli ob nji,

ob stenah postelje, pod vsako kovček, v kotu križ s slabo izrezanim, počrnelim, črvim Jezusom.

Dohajali so dan za dnem tovariši, študentje. Zbrane nas je posedla gospodinja okoli mize in razvrstila po starosti. Zaman so bile najine prošnje, da bi smela sedeti skupaj, nalašč nama je dala vmes tri tovariše in naju tako ločila pri mizi za celo leto. Mrk sedmošolec nam je bil postavljen za paznika, ganiti se nismo smeli s prostora brez dovoljenja njegovega.

Kakšno razočaranje! Kako vse drugače sva si slikala, Ivan, življenje v mestu! Vse pestre barve so se spremenile v eno samo temno, črno; najini duši sta bili nesrečni, potrti. Priklenjena sva bila na zaduhlo sobo, dolgočasne knjige; navajena prostega življenja vesele narave sva se mučila z učenjem.

In prihajalo je razočaranje za razočaranjem. Udajala sva se usodi, mrtva sva bila za vse udarce, ni naju ganila nesreča za nesrečo. Pač, tebe Ivan! Bil si mehka duša, hitro te je ranila sovražna nesreča, pozabil nisi tako hitro težke boleti. Kako si mi bridko potožil svojo bolečino, iskal tolažila ranjenemu srcu. Kako naju je gledal postarni tovariš, paznik, naju imenoval bojazljiva, kmečka neotesanca. In držal si me, da mu nisem pljunil v obraz, skočil za vrat, temu hinavcu, pokvarjenemu, izprijenemu študentu.

Res žalostno, pasje žalostno je bilo tisto življenje.

S solncem smo morali vstajati, s spancem na očeh smo molili dolge pol ure razne molitve za znane in neznane dobrotnike, za vreme i. t. d. Potem skodelico nekake mlačne vode, kava imenovane, s koščkom trdega kruha. In napotili smo se v šolo. Edino ta je bila prijetna, edino tu sva se izognila skrbečim očem, si potožila svojo nesrečo, se bodrila na nadaljno vztrajnost. S ponosom sem zrl nate, Ivan, v šoli, ko so te dajali kot vzgled drugim učencem, ko si jim odgovarjal na stavljena vprašanja s toliko sigurnostjo, samozavestjo. S ponosom sem te imenoval svojega brata, zavistni pogledi so mi bili dokaz tvoje veljave, tvojega spoštovanja. Po končanem pouku zopet naravnost domu h knjigam, potem slabo kosilo z dolgimi molitvami. V časih smo šli tudi na izprehod, mi naprej, zadaj študent-paznik z gospodinjo. In zopet sva šla lahko skupaj, se skupaj veselila, si budila spomine na dom, prosta mestne tesnobe. Razširile so se nama prsi, vdihavala sva neokuženi zrak poletnega dneva. Kako težko sva se ločila od bujne prirode, se pustila zopet zapreti za cele tedne med hladne, gole stene.

Tako se je vrstil dan za dnem, eden dolgočasnejši od drugega. Le še upanje na dom naju je držalo kvišku, nama dajalo pogum k nadaljnemu mučenju.

S počasnimi, a vendar gotovimi koraki se je bližal čas počitnic, čas rajskega veselja, nepojmljivega za druge. Počitnice! sva vzkliknila zjutraj, ko sva se prebudila iz težkega spanca, z upanjem v srcu zrla na vzhajajoče solnce, počitnice! In cel

dan, nisva potem mislila na drugo ko na počitnice. Vse, vse se je spajalo v tem upanju.

In bil je tu veliki dan, poln vzhajajočega solnca, blažene sreče, rajskega veselja! Bil je tu cilj najinega hrepenenja, cilj lačnih, do smrti utrujenih popotnikov.

*

Srce se mi je trgalo bolečine, ko sem gledal tvoj blede obraz, Ivan. In ko je zadnja, trpeča bolečina padla črez te, ko te je stresalo grozno trpljenje, ko si ležal brez pomoči, oči brezčutno uprte proti nebu, s smrtno srago na belem čelu, tedaj mi je bilo znoreti neznsanske bolečine! Stal sem pred posteljo, kot od sveta prokleti, s popolno zavestjo, da ti ne morem dati z vso svojo močjo in ljubeznijo ne kapljice podpore, ne iskre tolažila. Padel sem ko mrtev črez te, ko si zaprl za vedno oči, ko si se poslovil za vedno od svojega ljubljenca.

Starec sem postal v par dneh, v teh par tednih, odkar sem te spremil z mestnega prahu semkaj v tvoj ljubljeni dom, k tvojim staršem sestram, bratom. O da bi naju nikdar ne zapeljala nesrečna usoda črez domači prag v tujino, ne legel bi Ivan v prezgodnji grob, v cvetu svoje mladosti. Prihranjena bi mi bila težka bridkost, veselje bi vladalo v mojem srcu.

Kako me preganja tvoja postava! Bedečemu in spečemu mi polni celo dušo! Tu, ako zaprem oči, tu v mojem čelu stoje tvoje črne oči.

Blodim okoli domače hiše, odvzeto mi je življenje, ne upam več vanj, napol mrtev se sprehajam. Zaidem na holm, se vležem pod drevo, solnce zahaja za daljne vrhove, prve zvezde že trepečejo na nebu. In spominjam se zopet nate, Ivan, kako sva tako večkrat sedela zamišljena in tiha na tem mestu, pogledam tja proti pokopališču, tja na tvoj grob, kjer valovi večerna sapa visoko travo v svitu zahajajočega solnca in srce se mi krči v neopisljivi žalosti. Nikdar več te ne bom videl, nikdar več!

PAVLINA KOSEC:

REVEŽ.

Na Spodnjem Štajerskem leži prijetna vasica V. po imenu. Vaščani so zelo premožni ljudje. Najlepša hiša v vasi pa je Hladnikova. Njen prejšnji gospodar je bil najbogatejši kmet v vasi. Srečno in zadovoljno je živel s svojo ženo. Pozneje jima je Bog dal edinega sina, ki pa ni bil pri pravi pameti. Oče in mati — oba sta pridno molila in prosila sv. Katarino, da bi izprosila sinu pravo pamet. Toda vse zaman! Kaj jima je koristilo vse premoženje, ko pa ga nista smela sinu zapustiti. Žalosti je oče kmalu umrl, mati pa mu je črez dve leti sledila, ravno, ko je Tonček izpolnil petnajsto leto. V oporoki sta zapustila vse premoženje nečaku Hladniku.

Hladnik bi moral zato skrbeti za mladoletnega Tončka. Tonček je imel po očetu izgovorjeno sobo, dobro hrano, vsako

leto 3 pare čevljev in dve obleki. Hladnik je pri sodnji obljubil, da bo natanko izpolnjeval stričevo voljo. Prišedši domov, pa je popolnoma pozabil dano obljubo.

V kotu v hlevu so Tončku postavili posteljo, s slamo postlano. Tam je moral spati sin bogatina, med tem, ko so drugi ležali na lepih belih posteljah. Kadar je bila družina že sita, je smel še-le Tonček sestiti k mizi in pojesti, kar je drugim ostalo.

Ker mu doma ni bilo obstanka je hodil drugam delat. Ljudje so ga radi sprejemali na delo, ker je bil dober delavec in so mu plačevali vedno manj kot drugim, dostikrat slabšim delavcem. Za prisluzeni denar si je kupoval nogavice. Pa ne moške, ampak ženske nogavice je kupoval.

Kadar je šel v nedeljo k sveti maši, se je vedno postavil h glavnemu vhodu pred cerkvijo. Od tam je lahko videl vsako žensko, ki je šla k maši. Katera je imela lepe nogavice, nogavice z lepim „raftlom“, tista mu jih je morala pokazati in ni ji dal prej miru, dokler ni tudi njemu, seveda proti plačilu, take naredila. Lepši, ko je bil „raftl“, rajši je imel Tonček nogavice. Shranjeval pa si jih je na dnu svoje postelje. Ob nedeljah, pa, ko je imel čas, si je razdeval nogavice lepo po vrsti in primerjal med seboj, kateri par bi bil lepši.

Nekoč pa je prišel v vas mož, ki je prodajal lepe kape — polhovke. Tudi Tončku je ponudil eno, naj bi jo kupil. Ko jo je Tonček pomeril, mu je tako lepo pristojala. Sklenil je, da si tudi kupi eno polhovko. Ves denar, kar si ga je pretekli teden prisluzil, je poiskal skupaj. Bilo ga je ravno dovolj za kapo. Kako je bil srečen, da je zdaj lahko tudi on nosil tako kapo kakor njegov gospodar. Po dnevi in ponoči, poleti in pozimi, vedno jo je imel na glavi. Bog varuj, da bi mu jo kdo vzel z glave! Včasih se je hotel kdo pošaliti z njim, mu vzel kapo z glave ter zbežal. Takrat je ubogi Tonček tekel za njim in vpil: „Daj mi kapo; slišiš! Kapo mi daj!“ Kmalu ga je prehitel in mu jo vzel.

Bilo je poleti. Kosci so pridno kosili, drugi so pa že vozili seno domov. Pri Hladnikovih so tudi že spravljali seno. Hlapec je z vilami metal seno na voz, Tonček pa je stal na vozu in pomagal tlačiti. Na glavi je imel kakor vedno — polhovko. Hlapec, ki je v neumnosti in surovosti svojega srca Tončku že dostikrat nagajal, tudi to pot ni opustil svoje hudomušnosti. Ko je vrgel z vilami seno na voz, je ob jednom nataknil tudi Tončkovo polhovko na vile in jo vrgel daleč proč. V tem trenutku je hotel Tonček prijeti za kapo in zaupil: „Daj mi ka — —“ Ker se je preveč nagnil, je izgubil ravnotežje, se prekucnil z voza in obležal — mrtev. Padel je namreč na tilnik in se ubil.

Pokopali so ga tako, kakor se pokoplje vaškega berača. Ko so razdrli njegovo posteljo, so našli v njej nad sto parov samih ženskih nogavic.

MOJ PRIJATELJ.

Skupaj sva hodila v šolo in sva si bila iskrena prijatelja in nerazdružljiva tovariša. Še kot samosrajčnika nisva mogla biti eden brez družega. Minul je malokateri poletni dan, da nisva na sosedovem vrtu lovila pisanih metuljev, toda le malo-kedaj se nama je posrečilo katerega vjeti in če se je, le — Janezku.

Majhen je bil Janezek in šibek in zelo majhne oči je imel, ki so veselo in brezskrbno gledale v krasni božji svet.

Največkrat, posebno pa pozimi, je nosil očetove škornje, ki so mu segali skoro do pasu. Ob deževnih dneh je vzel seboj v šolo velik rdeč dežnik in videti je bilo kakor da se dežnik sam premiče po cesti in umika velikanskim lužam, ki so stale po blatni cesti.

V šoli je sedel Janezek vedno v prvi klopi, iz katere se je videla le kodrasta glavica in del vratu.

Med poukom ni bil nikoli miren. Zdaj je rinil bob v tintnik, zdaj je risal vsakovrstne možice, ali pa je zacepetal nemirno z nožicami po tleh, da se mu je vsul bob iz prepolnih žepov, in takrat ga je učitelj kratkomalo postavil iz učilnice pred vrata, kjer je zopet, po turško, na tleh sede prešteval peresa, ali pa se naslonil na vrata in brezskrbno zaspal.

Ko pa je zazvonilo poldan in je učitelj odprl vrata, se mu je Janezek zvalil pred noge, si malo pomencal oči tez odkorakal z drugimi učenci iz šole, tako brezskrbno in nedolžno, kakor da bi se ničesar ne zgodilo.

Ko je bil nekako v drugem razredu, si je znal tudi že pomagati, da ni bil v šoli tepen. Stisnil je ročice kolikor mogoče globoko v žepe in gledal učiteljico tako nedolžno in proseče, da se ji je nehote zasmilil in mu je kazen odpustila; toda ne vselej. Kadar je zapela palica po drobnih ročicah, so se mu nabrala usteca na jok in zopet je pogledal učiteljico v obraz nedolžno in proseče, kakor je znal samo on, in rekel: Plosim gospodnica odpuscanja, sedaj bodem vedno lepo pliden!“

Ko pa je nehal hoditi v šolo, je moral iti služiti. Nič ni bil več podoben prejšnemu veselemu Janezku. Postal je otožen in njegove prej tako vesele oči so zrle sedaj kakor brez življenja v svet. Mnogo je trpel, hodil v gozd žagat in podirati smreke in ko je prišel navadno ob sobotah domov, je bil ves izmučen in poznalo se mu je, da ga stane mnogo truda, da zmaga naporeno delo. Ob nedeljah popoldan je posedal ves izmučen na klopi pred hišo. Roke je imel oprte na kolenih in zrl je nemo v tla. Večkrat sem ga vprašal: „Janez, zakaj si tako otožen?“ Žalostno me je pogledal in dejal: „Nisem žalosten, ali čutim, da dolgo ne bodem več.“

Minulo je zlato poletje, približala se je jesen. Možje in fantje so se odpravili po zaslužku na Hrvaško in z njimi tudi —

Janez. Pele so ostre sekire v rokah mladeničev in mož po hrvaških šumah in padal je hrast za hrastom . . .

Po travnikih in poljih je začelo vstajati novo življenje. Vrnili so se fantje in možje s Hrvaškega. Vrnil se je tudi Janez, toda na pol mrtev.

Zunaj je zelenelo, žgoleli so ptički, dehtele cvetlice. Janez pa je ležal v sobi z zaprtimi očmi in težko je dihal.

Večerilo se je. Zadnji solnčni žarki so se tiho prikradli v Janezkovo sobo. Globoko je zasopel Janez in zaprl oči. — Dušo njegovo pa so odnesli zlati solnčni žarki tja, kjer vedno cvete pomlad in vedno drhte cvetlice.

MINKA KASTELČEVA:

ŽENSKA TELOVADBA.

V zdravem telesu biva zdrava duša. To je star, obrabljen, a vedno enako resničen in veljaven pregovor. Da bo naš duh prožen, vzprejemljiv za vse lepo in dobro, moramo predvsem skrbeti, da bo zdravo in prožno naše telo. Saj sta telo in duh v najožji zvezi ter vplivata drug na drugega.

Telo pa krepimo predvsem s telovadbo, ki jači vse človeške ude, da postanejo vztrajnejši ter lahko prenašajo večje napore, bodisi telesne ali duševne. Kdor hoče zasesti v svetu kako boljše mesto, se mora pač mnogo učiti, sicer ne pride nikamor naprej. Človeški duh mora biti torej vedno na delu, da zadosti zahtevam časa. Prav zato pa mora poleg duha človek gojiti in krepiti tudi svoje telo, da bo lahko prenašalo velike duševne napore.

Da je telovadba ženski prav tako potrebna kakor moškemu, se razume samo ob sebi. Nele da naredi telovadba žensko telo krepko in gibčno, vsled telovadbe se mišičevje dobro razvije, da more ženska lažje izvrševati naloge, ki jej je dana od narave. Zdrave in krepke matere dajejo državi tudi zdrave in krepke otroke.

Ženski je prav tako treba velikih duševnih in telesnih moči kakor moškemu. Jakost in čilost, s katero more premagati duševni trud in telesne neugodnosti, pa si pridobe edinole z vzgojo telesa — s telovadbo. S svojimi vsestranskimi kretnjami, ki so jih zamislili veččaki in ki natačno odgovarjajo poedinim telesnim delom, zednači telovadba zle posledice dolgega sedanja, ležanja i. t. d. in se ne da nadomestiti z nobenim drugim športom.

Že narava sama zahteva pri otrocih mnogo prostega telesnega gibanja, telovadbe. Dečku n. pr. je to že več ali manj omogočeno. Ko še pohaja šolo, ga lahko opazujemo, kako rad pleza, skače, se igra, se suje in ruva s svojimi vrstniki. To vse ni nič drugega kakor telovadba v širšem pomenu besede. Deklice pa so vezane na različne, navadno prav bedaste predsodke in običaje. To se „ne spodobi,“ ono se „ne spodobi,“ obleka se

zamaže i. t. d.; revice se morajo vesti mirno in „dostojno,“ pri tem pa jim nedostaje toli potrebnega gibanja; zato postajajo slabotne in plahe ter propadajo.

Rdeča lica, vesel smeh, jasno oko nam pri nekaterih otrocih dovolj zadostno pripovedujejo, da ta zdrava telesca ustrezajo zahtevam narave, da se gibljejo in imajo dovolj svežega zraka. Pri drugih — in med temi je žal največ deklic — pa nam bledorumena barva, nagnenje do zgubljenosti, malokrvnost, čmeren obraz jasno prerokujejo nezdravo bodočnost. Prva skrb in dolžnost staršev, učiteljev ter sploh vseh onih, ki jim je izročena odgoja mladine, je torej, da se vvede tudi pri deklicah redna telovadba; ta telovadba naj bi se vztrajno nadaljevala tudi po dovršeni šolski dobi. Deklice so baš v tem času nagnjene raznim napadom bolezni, ki se jih ognemo le s tem, da si s pridnim gibanjem krepimo in urimo telo. Seveda je najbolje in najkoristneje telovaditi na prostem, v svežem zraku. Pri telovadbi se nam pljuča vsled velikih kretenj zelo razširjajo, zato dobimo vase mnogo svežega, nepoškodovanega zraka, ako telovadimo zunaj.

Morda bo kdo mislil, da je ženska telovadba iznajdba novejšega časa, posledica ženske emancipacije. To pa ni res. Že pisatelji starega veka pripovedujejo, da so Grki, takrat najbolj kulturni narod, gojili žensko telovadbo. V Šparti so se morale deklice prav tako udeleževati telovadbe kakor dečki. Že Likurg je v svojih postavah predpisal tudi žensko telovadbo. Da bi postale ženske zmožne dobro izpolnjevati svoje materinske dolžnosti in bi lažje prenašale bolečine pri porodih, je odredil telovadbo, kjer naj si ženstvo krepí svoje telesne moči. In znano je, da so špartanske žene slovele po vsej Grški ne samo po svoji velikosti in moči, nego tudi po svoji telesni lepoti, odločnosti in neustrašnosti.

Rimljani pa se niso dosti brigali za žensko telovadbo, in prej tako bojeviti narod se je udal pozneje le prerad in preveč razkošnemu in mehkužnemu življenju in je končno propadel. Sicer ni mogoče trditi, da se je to zgodilo zato, ker Rimljanke niso telovadile, vendar pa lahko rečemo, da so razvajene in pomehkušene Rimljanke gotovo pospešile hitri korak v propast. V srednjem veku se ženska telovadba ni gojila nikjer. V tej dobi so ženske poznale le ples in razne igre. Vendar pa so mnogo jezdile in hodile.

Tudi začetkom novega veka nimamo še nikjer ženske telovadbe, ki bi se vršila po kakem gotovem sistemu. Prvi korak so storili Nemci, ko je l. 1832. dr. H. Strass odprl prvo žensko telovadnico; od tedaj se je bila razširila ženska telovadba po vsem svetu. Na Danskem, Angleškem, v Belgiji, Švedski i. dr. so tudi že prej začeli s telovadbo, toda sprva samo z moško. V Avstriji je bila uvedena v šole šele v sedemdesetih letih; vendar za deklice ni bila obvezen predmet. V zadnjem času se je

obrnilo precej na bolje in upati je, da se ženska telovadba vkratkem vkljub vsem predsodkom povsod docela udomači.

Naša dolžnost je, da skrbimo za telovadbo svojih deklic. Zato glejmo, da se ustanove povsod ženski telovadni odseki, ki naj skušajo pridobiti tudi širše sloje za žensko telovadbo.

Pa tudi posamezne ženske same naj bi doma telovadile; na vrtovih naj se napravijo tudi za dekleta mali telovadni prostori, ker so dekleta prav tako potrebna gibanja kakor dečki. One Slovenke, ki se res ne morejo odtrgati od dela, da bi telovadile v društvu, kar je pač najbolje, pa na vsaj doma telovadijo v sobi pri odprtem oknu ali na vrtu. Ogromna je vrsta telovadnih vaj, ki se tičejo rok, nog, trupa in vseh udov hkratu. Seveda moramo biti pri telovadbi pravilno oblečeni t. j. prav nič stisnjeni, da se more telo prosto gibati. Razume se, da ženske ne morejo in ne smejo izvajati vseh tistih vaj kakor moški, nego mora biti telovadba ženskam primerno izbrana.

Že iz zdravstvenih ozirov naj bi skrbele naše matere, da njih hčerke tudi telovadijo in se v svobodnem času primerno bavijo s pametnimi in koristnimi športi, ki pospešujejo zdravje in jačijo za to telo in duh. Zdrave matere — zdrav narod!

Gotovo je tudi nekaj napravil ...

V osmi latinski šoli.

Vnučič (katerega je oče zlasal zavoljo njegovih vragolij): „Stric, zakaj pa jočeš? Ali zavoljo brade, ki si jo briješ?“

Stric: „Ne, moj ljubi, temveč zavoljo bolečine.“

Vnučič: „Zakaj pa zavoljo bolečine?“

Stric: „No, zavoljo tega pač, ker mi britev napravlja hudo bolečino.“

Vnučič: „Hm, gotovo si napravil tudi kakšno vragolijo.“

Profesor: „Vi, Bučar, bote s svojo neumnostjo gotovo je ubili celo izpraševalno komisijo pri zrelostnem izpitu.“

Glas v zadnji klopi: „O ko bi delal prvi izpit!“

VSEBINA: KSAVER MEŠKO: Tožba in odgovor. — ELVIRA DOLINAR: Anica — JOŽEF BARLE: Menci — MANICA KOMANOVA: Jaslice. — TONE RAKOVČAN: Licitacija. — MILAN DOLINAR: Pravica. — JOŠKO SENČA: Hlapec Šimen. — SISČAR: Moja tuga. PAVLINA KOSEC: Revez. — RIHARD POTOČAN: Moj prijatelj. — MINKA KASTELCEVA: Ženska telovadba. — Priloga: Stenski koledar in žepni zapisnik.

Gorčica, delikatna poslaščica k mesu in klobasicam, naj je že fino mleta francoska, ali zrnata kremška. Poskusite le, da jo primerite s konkurenčnimi izdelki. Cena je za obe vrsti enaka, steklenica $\frac{1}{2}$ kg. stane K 1.—

J. NEUMANN:

LETA 1925.

(Črta).

V noči med 5. in 6. aprilom zgoraj omenjenega leta, ravno v trenutku, ko je na nebotičnem stolpu kolonijalne palače „New York Herald“ zasijala na velikih projekcijskih šipah, ki so bile malodane osem metrov visoke, rimska številka XII, in svoje bleskovite žarke zalučala v megle vseh štirih svetovnih stran, v tem trenutku je v uredništvo svetovnoznane časnika „New York Herald“ prihitela po kabelu sledeča brzojavka:

V Pragi sem našel zaklad, ki je neprecenljive vrednosti za vse človeštvo. Liwingston.

V neštevilnih prostorih palače časninarske velesile, ki se je s svojimi petdeseterimi nadstropji gorostasno in sijajno vzdigovala v njujorško tmino, se je začelo pomnoženo mrzlično gibanje in stotero glav in tisočero rok, stavski in rotacijski stroji so v divjem hrumu delali, da iznenadjenemu Novemu svetu v zgodnjih urah zvišajo lestvico njegove dolarjeve mrzlice.

In zares! — Ko se je razdanilo in ko se je milijonsko mesto prebudilo k novemu življenju, začelo se je po ulicah hrupno gibanje. Ljudje, ki so drvili po ulicah, po vzdignjenih in podzemeljskih železnicah za gmotnim dobičkom, vsa ta množica je bila s sugestivno silo presunjena vsled lakonične brzojavke Mr. Liwingstona.

Kaj čuda! Iz debelih, lapidarnih črk brzojavke, ki je bila natisnjena na prvi strani častivrednega žurnalca, je odmevala sigurnost in preciznost, čeravno je bila drugače kratka in nejasna.

Saj to poročilo pošilja Mr. Harry Liwingston, slavni profesor Rockefellerjeva zavoda, častni član Oksfordskega vseučilišča, sloviti učenjak po vseh ameriških deželah in sodruđnik „New York Herald“. Mistifikacija je bila tedaj izključena.

Z rastečim dnevom je rastlo tudi razburjenje in zanimanje množice, ki se je razširjalo med vse sloje njujorškega prebivalstva. Brzojavka je vsebovala širono polje za domišljijo in ugibanje.

Kaj le pomeni brzojavka? Ali so iznašli nova skladišča zlata, ali novo demantno polje? Mar so poiskali nove rudnike z radijem in radijoaktivne vrelce?

V tej stvari se ni mogla opravičena radovednost njujorških prebivalcev potolažiti in pomiriti. Ostalo pa je trdno zaupanje v iznajdbo slovečega Mr. Liwingstona in zato se je čudapolno poročilo razširjalo kakor električna iskra. Vse časnike, tako serijozne, ki izhajajo večkrat na dan, kakor zakonite lističe, društva, posameznike in borze je prevzela najnovejša senzacija.

Posebno borze so si prizadevale, da si zagotovijo novo spekulacijsko pozicijo, skrito v srcu ostarele Evrope.

Tej želji je ugodilo samo uredništvo „New York Herald“ in v ta namen je odposlalo v Prago znanstveno društvo, v katerem so bili člani časnikovega uredništva, razni učenjaki, milijonarji, zastopniki vlade in sploh interesirane osebe.

Ponosni zrakoplov „Prezident Willson“, imenovan tako po simpatičnem in demokratičnem načelniku Združenih držav, ki je plemensko tekmovanje rumenega in belega plemena zaključil s sijajno zmago nad Žaponcih pri Filipinskih otokih, opremljen z vso udobnostjo, tretji dan potem, ko je prišla brzojavka, se je vzdignil v Ellis-Islandu v zrak, obletel je kip „Svobode“ ter je majestavno vzplaval nad morje, da izvrši svoje prvo prekmorsko potovanje in pokaže stari Evropi čudež ameriške tehnike in zrakoplovstva.

Dočim se je vse to vršilo v zahodnih deželah, se je raznesla vest o novi Liwingstonovi iznajdbi čez Okean tudi v Evropo. Londonski „Times“, pariški „Tems“, „Le Figaro“, „Frankfurter-Zeitung“ in drugi imenitni evropski časniki so objavili ameriško poročilo, in iz teh so tisto novičo izvedeli tudi češki in slovenski časniki.

Toda, glej čudo! — V Pragi ni bilo nič znano o kaki epohalni iznajdbi Mr. Liwingstona. Pražani so sicer znali, da se dotični ameriški učenjak zavoljo znanstvenega raziskovanja muči v Pragi, toda vzlic povpraševanju niso mogli ničesar od njega izvedeti, kar bi razvozlati zamotano poročilo.

Ali je vse to bil le ameriški humbug — ali previdnost Mr. Liwingstona?

Resni trenotek, ki je imel razplesti uganko, pa je bil že blizo.

V jutro dne 10. aprila se je prikazal velikanski ameriški zrakoplov nad veličastno stolnico sv. Vida in gromenje topov je naznanjalo Pražanom, da se je zrakoplov „Prezident Willson“ ustavil na letenskih planjavah pri Pragi.

Ravno tako, kakor je bilo opravičeno razburjenje Amerikancev, je bila umestna tudi radovednost Pražanov.

V tem na čelu brezštevilne množice koraka Mr. Liwingston, da sprejme svoje rojake in kadar so se vsi okrepčali v hotelju „Pri slovanski vzajemnosti“, se je vse odposlanstvo z Mr. Liwingstonom vred podalo v avtomobilih v Libenj pri Pragi.

Tam se je na višini ostrmelim Amerikancem pokazala vrsta moderno zgrajenih hiš, razsežni tovarniški zavod, ki se je že po svoji zunanosti prikupil bližajočim se gostom. Edini umetno narejeni naslov „Vydra“ je oznanjal namen te velikanske

zgradbe, saj je v tem imenu tičalo vse, kakor so se o tem takoj prepričali.

Nasprotno pa poglejte, kako v tem narodu tudi posamezniki skrbe, da se vsled telesnega in duševnega napora izsezani organizem zopet osveži, okrepi in nadomesti s primerno hrano. Vydrova otroška moka na pr. vpljiva neizmerno blagodejno na dojenčke, ker s tem, da vsebuje veliko beljakovine, ogljikohidratov in fosfornih snovi, znatno povspesuje razvoj naših negovančkov. Saj le zdravi in močni otroci so ponos in upanje vsakega naroda.

Drugi izdelek pametnega Vydrovega ravnanja je žitna kava „Vydrovka“, katera je brez vseh škodljivih posledic od kofeina in vendar nadkriljuje zrnato prekmorsko kavo po svojem izvrstnem okusu in po zmerni ceni.

Razsajajočo škodljivost alkoholizma vspešno zatira „Julep“ iz Vydrove tovarne, ki je osvežujoča, prijetna, brezalkoholna pijača, katera zdravemu organizmu nudi vse vesele vžitke življenja, bolelni organizem pa krepi in ozdravlja.

Kaj pa bi šele govoril o izvrstnih Vydrovih juhah, o delikatnih dezertnih oblatih, šumečih bonbonih in celi vrsti drugih izdelkov tega zavoda?

V tem je gotovi zistem, in sicer zdravi zistem, ki hasne tako posamezniku kakor celemu narodu v dandanašnji težavni borbi za obstanek. Saj le zdravi in močni poedinec, ravno tako kakor zdravi in močni narod ima upanje na uspeh na svojo srečno bodočnost. Zato po pravici trdim, kakor sem v brzojavki naznanil,

da sem v Pragi našel zaklad neprecenljive vrednosti za vse človeštvo.

Zbrana množica, ko se je prepričala o resničnosti Liwingstonovih besed, ko je na lastne oči videla, s kako skrbjo, marljivostjo in natančnostjo higijene Vydra izdeluje svoja hranila, je odkritosrčno priznala — ko si je ogledala razvoj zavoda od njegovega neznatnega začetka — da je njeno potovanje v Prago neizmerno koristno in zadostno opravičuje zanimanje vsega ameriškega občinstva.

Oblati, masleni so naša posebnost, Destinke so s sadnim okusom, Delikateske pa so z mednim kremom. Dezertno, izbrano pecivo za vsako pojedino in za vsako priložnost. Skatljica „Maslenk“ K 2.—, „Destink“ K 3.—. Poskusite!

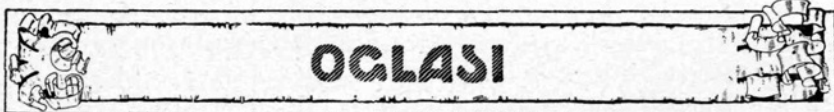

Grahova moka.

Za grahovo moko imamo vedno več naročnikov, kar dokazuje, kako je priljubljen naš novi izdelek. Grahova moka se je v resnici vsem priljubila in mi samo prosimo, naj cenjene kuharice same poskušajo z novimi recepti za pripravo jedi iz naše grahove moke in taiste nam naznanijo. Mi jih drage volje priobčimo. Iz grahove moke se hitro napravi juha, kaša, karbonadke, v zadnji številki je gospa Holub naznanila navodilo za jajčnjak v juho in za grahove lijance, ki so izvrstni.

Novo navodilo je nam poslala gospa Karas, soproga našega pisarniškega ravnatelja:

Izvrstna jed iz krompirja in grahove moke. Postruži 4—5 kuhanih krompirjev srednje velikosti, prideni zraven v mleku razmočeno žemljo, en rumenjaka in iz beljaka sneg. Potem pri-mešaj žlico masla ali sala, žlico grahove moke, nekaj soli, na-posled se iz tega napravi testo, katero pečete po koščkih na ponvi. Jed je jako okusna.

K novoletni številki „Domačega Prijatelja“ je priložen kakor lansko leto žepni zapisnik, splošni in kmečki. To je porabna priročna knjižica za gospode, za naše ljube hišne gospodinje in matere pa priložimo lep stenski koledarček, katerega krasi izvirna slika slovitega češkega slikarja Nikolaja Alša.

Ime Nikolaja Alša je gotovo znano našim inteligentnim slovenskim odjemalcem. Glas njegove obljubljenosti odmeva med Slovani tudi zunaj slikovite češke kraljevine, povsod ga čislajo in obožavajo, saj je bil Aleš pristno slovenski umetnik prve vrste.

Nikolaj Aleš je tega „starega češkega plemenitaša“ naslikal v zadnjem letu svojega življenja, to je njegov zaključni umotvor.

Aleš je umrl 10. julija 1913 v 61. letu svoje starosti. Pokopan je bil slovesno ob nenavadni udeležbi vsega češkega naroda iz Panteona v češkem muzeju na posvečeno polje Višegrada, kjer počivajo najboljši češki sinovi.

Naročila, reklamacije, pritožbe i. t. d., naj se pošiljajo naravnost na Vydovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na gospo Zofko Kveder v Zagrebu, Pantovčak 1b, Hrvatsko.

Jaka. Ne bom porabila. Naš listič je majhen, a pesmi dobivam vsak dan na izbero. Poskusite še kje drugje. — **Poljak.** Vi se popolnoma izgubite v opisovanju detaljev. Napišete pet strani in ne poveste ničesar. Vaških originalov imam zaenkrat dovolj! — **Baćan.** Tako lepo mladi ste še, da Vam kar zavidam. Privoščim Vam Vašo poetično prvo ljubezen, ki je krasna vsakemu in bo tudi Vam še čez desetletja. Za tisk sicer ni ta Vaša deklica „divna, kakor vila v gozdu in kakor palma v puščavi.“ Ali zato jo vseeno lahko ohranite v nežnem spominu. — **Zvonimir.** Nič. V koš. Aforizme bom priobčila, če so Vaši. — **Z. N.** Da ni Vaša črtica tako začetniško sentimentalna, da je malo, malo krepkejša, bi bila prav ljubka. — **Ivan D.** Preveč primitivno. — **Vineta.** Zakaj sezate po tako tujih motivih? Warum denn in die Ferne schweifen . . . Napišite kaj priprostega, kratkega iz Vaše sredine, o ljudeh, ki jih poznate in vjedevate vsak dan. Ne samo fotografijo, a vendar nekaj na realnem temelju. — **Francov.** Časniška notica in nič drugega. — **Zvonoslav Zvonko.** Zvonko ime, a prazno, ko sod brez vina. „Elico“ in „Stanko“ sem vrgla v koš, družine imata tam dovolj. — **Vsem sotrudnikom.** Pišite čitljivo, stavci so Čehi! — Veselo in srečno Novo leto sotrudnikom in čitateljem

Kako se razpošilja Julep.

Julep — izprešani sadni sok — je v polliterskih steklenicah. Ena steklenica tehta okoli 1 kg, iz česar se razvidi, da ni mogoče pošiljati Julep po pošti, ker bi bilo predrago.

Zato moremo pošiljati Julep samo po železnici in sicer v zabojih po 10, 20 in 50 steklenicah. Zabojčke z 10 steklenicami pošiljamo samo na poskušnjo, ker cela pošiljatev stane K 4.—. Poštnino mora plačati naročnik, vsled tega se tudi naročitev 10 steklenic ne priporoča. Za enkrat še velja, ker gre, kakor omenjeno, samo za enkratno poskušnjo.

Najbolj primerno je, ako si naročite 50 steklenic, potem voznina za eno steklenico tja in za prazno nazaj ne stane več kakor 3—4 vin.

Ako si kupite Julep, je v tem zaračunjena obenem cena za steklenico. Steklenice pa jemljemo komad po 10 vin. nazaj, ako nam taiste vrnete z izplačano povratno voznino na postajo Libenj (Libeň) na severozahodni železnici.

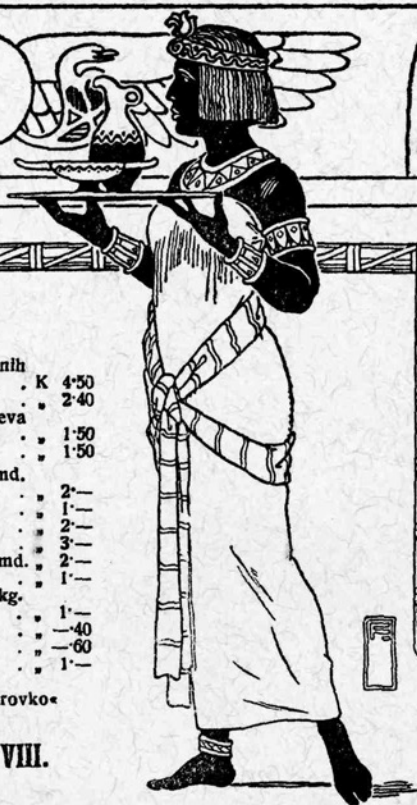
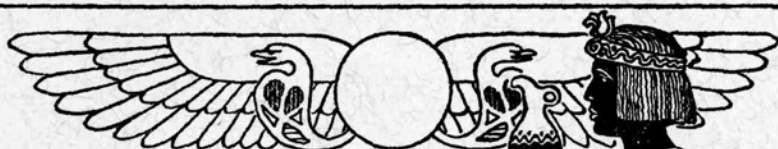
Potemtakem je cena za Julep jako nizka, ako prevdarite, da je Julep pristen sok, ki ni zredčen z vodo.

Steklenico jabolčnega Julepa pošiljamo po 40 vin., višnjavega, iz robidnic pa po 60 vin. Vinski Julep je že razpečan. Za letošnjo dobo nismo mogli več preskrbeti te jako priljubljene vrste, toda jabolčni in višnjevci Julep lahko priporočimo z najboljšo vestjo kot namizno pijačo namesto vsake opojne pijače. Lahko ga še zredčimo na pol z vodo in potem njegova cena ni višja kakor za pivo.

Poslajte na moj račun: (Blagovilite še podčrtati naročene izdelke, da se izognemo pomotam.)

Kilogrami	Vrsta blaga	Cena		Skupaj	
		K	v	K	v
	„Uydrouke“ žitne kaue	4	50		
	Otroške moke	2	40		
	Steklenico za 1 kg otroške moke	—	80		
	Juhinih konzerv, mešanih v posameznih porcijah	1	50		
	Juhinih konzerv: gobove, grahove, lečne, rezantčne in riževne à 1/4 kg škatilja	1	50		
	Juhinega pričaitka 1/4 kg steklen.	1	50		
	Oblatov maslenih škt. 25 kmô.	2	—		
	„Deatin“ „40“	2	—		
	„Dezeret“ „50“	3	—		
	Šumetič bonbonov „Fimbo“ škt. 50 kmô.	2	—		
	„ „ „Fimbo“ škt. 40 kmô.	2	—		
	„ „ „s sidrom“ škt. 50 kmô.	2	—		
	Sadni bonbon „Bene“ škt. 25 kmô.	1	—		
	Buhtina, steklenica 1/4 kg	1	—		
	Govčice franc. (mlete) 1/2 kg stekl.	1	—		
	„ kremž. (zrnate) „	1	—		
	Grahova moka 1 1/4 kg	1	—		
	„Julepa“				
	Skupaj . . .				

Vydrovko* pošiljamo popolnoma posebej in vedno franko. Ostale izdelke pošiljamo franko le, ako presega račun K 6.—. *Julep* pošiljamo le po železnici, vedno nefrankovano.

Cenik naših izdelkov:

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečkah, poštnine prosta 5 kg.	K 4-50
Otroška moka v zavitkih 1 kg.	2-40
Juhine konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) v škatli s 25 porcijami	1-50
Juhin prídadek, stekl. 1/4 kg.	1-50
Šumečl bonboni »Ambo« 50 kmd. K 2—, 40 kmd. K 2—, »s sidrom« 50 kmd. v škt.	2—
Sadni bonbon »Bene«, 25 kmd.	1—
Masieni oblati, zavitek s 25 kmd.	2—
Oblati »Dezert delikat« zavitek s 50 komadi	3—
Oblati »Destin«, s sadnim okusom, zavitek s 40 kmd.	2—
»Buhtla«, začimba za pecivo v 1/4 kg. stkl.	1—
Gorčica po franc. in kremškem načinu po 1/4 kg. stekl. po	1—
»Julep«, jabolčni 1/2 l. steklenica	—40
višnjeví in vinski 1/2 l. steklenica	—60
Grahova moka, zavojček 1 1/4 kg	1—

Pošiljatve od K 6— naprej (izvzemši »Vydrovko« in Julepa) pošiljamo franko.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

Izdaja in za uredništvo odgovarja založnik F. Vydra, Praga VIII. — Tiska B. Holinka, Praga VIII.

Ta list se ne more pošiljati kot tiskovina. Blagovolite prilepiti vedno znamko za **5 vinarjev.**

Naročnik:

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta:

Železniška postaja:

Datum:

Naznanilo:

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.